

Gasolieopslag in zoutcavernes in Twente

Clovis project

Notitie reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

Colofon

Dit is een publicatie van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Deze publicatie is in digitale vorm beschikbaar via
www.rijksoverheid.nl

Directoraat-Generaal voor Energie, Telecom en Markten
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage
Internet: www.rijksoverheid.nl/eleni

Maart 2011

Gasolieopslag in zoutcavernes in Twente

Clovis project

Notitie reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

Inhoudsopgave

Notitie Reikwijdte en detailniveau

1. Inleiding
2. Vaststellen Reikwijdte en detailniveau voor gasolie opslag in zoutcavernes
3. Advies commissie voor de Milieu effectrapportage
4. Inspraakbundel
5. Concept notitie Reikwijdte en detailniveau (voornemen)

1

Inleiding

Door middel van dit document wordt de notitie reikwijdte en detailniveau voor het opstellen van het MER voor gasolieopslag in zoutcavernes in Twente (Clovis project) vastgesteld.

De initiatiefnemers zijn voornemens om gasolie op te slaan in uitgeproduceerde zoutcavernes in Twente. De cavernes liggen allen op het industrieterrein de Marssteden te Enschede.

Ter voorbereiding van het Clovis-project moet een milieueffectrapportage (MER) worden opgesteld. Daarbij worden (mogelijke) milieueffecten, gezondheid, landschap, natuur, bodem en water in beeld gebracht, zodat deze effecten een volwaardige rol spelen bij de besluitvorming.

2

Vaststellen notitie Reikwijdte en
detailniveau

Hierbij stellen wij de "notitie reikwijdte en detailniveau" van het milieueffectrapport vast ten behoeve van de gasolieopslag in zoutcavernes in de regio Twente. In deze notitie is aangegeven welke aspecten behandeld moeten worden in het milieueffectrapport (MER) voor deze gasolieopslag en op welke wijze dat moet gebeuren.

Deze notitie reikwijdte en detailniveau dient, voor wat betreft het deel van het MER dat betrekking heeft op de vergunningen, als advies aan de initiatiefnemer, die dat deel van het MER voor zijn rekening neemt. Voor het gedeelte van het MER dat betrekking heeft op het inpassingsplan zal het MER worden opgesteld overeenkomstig de notitie reikwijdte en detailniveau.

De onafhankelijke Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) heeft op 14 september 2010 advies uitgebracht over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Het bevoegd gezag heeft ervoor gekozen dit advies in zijn geheel over te nemen. Het advies van de Commissie m.e.r. was met name gericht op die onderwerpen die in het MER een nadere of andere uitwerking of aanpak behoeven dan was voorgesteld in het gepubliceerde voornemen. Daarom geldt, voor alle onderwerpen die niet in het advies van de Commissie m.e.r. genoemd worden, in beginsel de in het voornemen voorgestelde aanpak als reikwijdte en detailniveau voor het MER.

De Commissie m.e.r. heeft zich bij het vaststellen van haar advies mede gebaseerd op de zienswijzen die zijn ontvangen naar aanleiding van het voornemen. Het voornemen heeft van 2 juli 2010 tot en met 12 augustus 2010 ter inzage gelegen. Het advies is ook gebaseerd op het raadplegen van de (overige) wettelijke adviseurs en betrokken overheidsorganen over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.

Een aantal personen en organisaties heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen op het voornemen, en een aantal wettelijke adviseurs en betrokken overheidsorganen heeft (naast de Commissie m.e.r.) advies over de reikwijdte en het detailniveau van het MER gegeven. De insprekers en adviseurs hebben specifieke aandachtspunten genoemd: Nut en noodzaak, locatie en gasolievervoeralternatieven (alternatieve tracés voor vervoer per tankwagen of pijpleiding), veiligheid, grondwater- en bodemverontreiniging, geluidshinder, risico's, etc.. De milieuaspecten en de genoemde aandachtspunten zullen in de m.e.r. worden meegenomen.

Er zijn twee punten waarover een nadere toelichting gegeven kan worden:

- 1- Nut en noodzaak: De rijkscoördinatieregeling is op grond van artikel 141a eerste lid van de Mijnbouwwet van toepassing op gasolieopslag in zoutcavernes (Een mijnbouwwerk ten behoeve van de opslag van stoffen). Mijnbouwwerken ten behoeve van de opslag van gasolie zijn van nationaal belang vanwege de belangrijke rol die zij vervullen in het kader van de gasolievoorziening. Deze nieuwe opslagvoorzieningen zijn noodzakelijk om de gasolievraag en -aanbod op elkaar te laten aansluiten. Het voornemen past ook goed bij de beleidsvisie van het kabinet "duurzaam gebruik ondergrond" van 2010. Het Rijk wil samen met provincies, gemeenten en waterschappen meer gebruik maken van de kansen die de ondergrond biedt. Er zal ook aandacht geschonken moeten worden aan het nationale belang van strategische gasolieopslag in het kader van Wet Voorraadvoorziening Olieproducten (WVO 2001).
- 2- Alternatieven: Om duidelijk te maken waarom gekozen wordt voor een bepaald type opslag en locatie zullen eerst de milieugevolgen voor de verschillende alternatieven globaal uitgewerkt moeten worden, waaruit daarna, met behulp van een trechteringsproces, een uiteindelijke keuze gemaakt wordt.

's-Gravenhage, maart 2011

De Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

De Minister van Infrastructuur en Milieu

3

Advies commissie voor de Milieu effectrapportage

Gasolieopslag in zoutcavernes in regio Twente

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

14 september 2010 / rapportnummer 2458-26

1. HOOFDPUNTEN VAN HET MER

AkzoNobel en North Sea Group hebben het voornemen gasolie op te slaan in bestaande zoutcavernes. Om dit mogelijk te maken wordt een rijksinpassingsplan gemaakt. Voor dit rijksinpassingsplan zijn het ministerie van Economische Zaken (EZ)¹ en het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag. Voor de realisatie van de gasolieopslag is daarnaast een vergunning op grond van de Wet Milieubeheer (Wm) nodig. Hiervoor zijn AkzoNobel en North Sea Group initiatiefnemer en is het Ministerie van EZ het bevoegd gezag.

Voor de besluitvorming over het rijksinpassingsplan en de Wm-vergunning wordt een gecombineerd Plan- en project-MER (MilieuEffectRapport) opgesteld. Het ministerie van EZ is initiatiefnemer voor het Plan-MER gedeelte en AkzoNobel en North Sea Group zijn initiatiefnemer voor het project-MER gedeelte.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')² beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het MER. Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

Plan-MER voor het rijksinpassingsplan

- De onderbouwing van nut en noodzaak van het voornemen, de opslagwijze en locatiekeuze binnen Nederland en een beschrijving van de beschouwde alternatieven;
- Indien nodig: een passende beoordeling met daarin de gevolgen voor Natura-2000 gebieden;

Project-MER voor de vergunning

- Een beschrijving van de geologische opbouw in Zuid-Oost Twente en in het bijzonder de opslaglocatie, de integriteit (stabiliteit, lekdictheid) van de geselecteerde zoutcavernes en de onderbouwing van de veiligheid van de opslag in de cavernes;
- Een beschrijving van de effecten op bodemdaling, bodemtrillingen, waterhuishouding, eventuele effecten op natuur en landschap en mogelijke mitigerende maatregelen om deze effecten te voorkomen dan wel te beperken;
- Alternatieven voor de vervoerskeuze van de gasolie naar de opslag en de effecten van deze alternatieven op veiligheid, luchtkwaliteit, geluid en verkeer;
- Een beschrijving van mogelijke calamiteiten die kunnen plaatsvinden tijdens vervoer in het havengebied, overslag, vervoer over weg/pijpleiding, opslag, monsternamen en sluitingsfase en een beknopte weergave van maatregelen om dit te voorkomen dan wel te beperken.

De samenvatting van het MER moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

¹ Het ministerie van Economische Zaken is coördinerend bevoegd gezag voor deze procedure.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

2. LEESWIJZER

In de volgende hoofdstukken geeft de Commissie in aanvulling op de notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) in meer detail weer welke informatie in het MER moet worden opgenomen. In hoofdstuk 3 gaat de Commissie in op de aandachtspunten voor het Plan-MER en in hoofdstuk 4 en 5 op de aandachtspunten voor het project-MER.

De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat in dit advies *niet* wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

3. PLAN-MER VOOR HET RIJKSINPASSINGSPLAN

3.1 Nut en noodzaak voornemen

Geef aan wat de aanleiding is voor dit initiatief en welke overwegingen hierbij een rol hebben gespeeld.³ Volgens de startnotitie past het voornemen goed binnen de Wet Voorraadvorming Olieproducten (WVA 2001). De Notitie R&D biedt hiervoor nog geen onderbouwing. Motiveer dit nader in het Plan-MER. Ga hierbij in op:

- De bestaande strategische voorraad van Nederland in binnen- en buitenland en een eventueel (toekomstig) tekort aan opslag;
- De uitgangspunten voor strategische opslag (bijvoorbeeld fysieke aanwezigheid, geografische spreiding, (spreiding van) type risico's);
- Het (gewenste) aandeel in de strategische opslag bij commerciële bedrijven;
- De waarschijnlijkheid dat dit voornemen als onderdeel van de strategische opslag zal worden gebruikt, en hoe en door wie⁴ daarover wordt beslist.

3.2 Alternatieven en milieugevolgen

De notitie R&D beschrijft geen alternatieven. Er zijn twee punten waarop alternatieven mogelijk aan de orde zijn:

- De locatie van de opslag (in het buitenland, binnen Nederland, welke regio/plaats)
- De wijze van opslag (bovengronds in tanks, in de ondergrond)

Ga in het Plan-MER in op alternatieven voor gasolieopslag (De Commissie denkt hierbij bijvoorbeeld aan opslag in tanks op de Tweede Maasvlakte of in het Eemshavengebied).

Beschrijf in het plan-MER de milieugevolgen van de alternatieven op een globaal detailniveau passend bij een rijksinpassingsplan. Ga hierbij in ieder geval in op het directe en indirecte ruimtebeslag en de infrastructurele mogelijkheden en beperkingen (veiligheid van de opslag,

³ Zie ook de zienswijze van Natuur milieu Overijssel waarin wordt gevraagd naar de aanleiding van het voornemen.

⁴ In Nederland wordt de strategische brandstofopslag uitgevoerd door de stichting COVA.

aan- en afvoer van grondstoffen, externe veiligheid, bodem, water, natuur, landschap, geluid, lucht, klimaat). Laat zien op welke wijze de trechtering van de locatiealternatieven geleid heeft tot de keuze voor ondergrondse opslag en de keuze voor de regio Twente.

Passende beoordeling

Als in het Plan-MER meerdere locatiealternatieven worden uitgewerkt, kan het zijn dat voor die locatie een passende beoordeling nodig is op een detailniveau passend bij een rijksinpassingsplan. Deze passende beoordeling voor het voorkeursalternatief moet dan worden opgenomen in het Plan-MER.

3.3 Beleidskader

De startnotitie geeft een overzicht van de voor het voornemen relevante wetgeving en de te nemen besluiten. Beschrijf in het Plan-MER het verdere relevante juridische en beleidsmatige kader bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en geef een overzicht van de randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden en beperking van de emissies e.d.) die hieruit voortvloeien. Beschrijf daarbij welke besluiten door wie genomen moeten worden.

4. PROJECT-MER

4.1 Achtergrond en buitenlandse ervaring

AkzoNobel en North Sea Group kiezen voor de opslag de locatie Marssteden. Deze keuze is vanuit het standpunt van Akzo Nobel en North Sea Group voldoende toegelicht in de notitie R&D; dit kan overgenomen worden in het project-MER. Volgens de notitie R&D is in Duitsland ruime ervaring opgedaan met de opslag van gasolie in zoutcavernes. Ga in het project-MER in op deze voorbeelden en ervaringen. Bespreek de overeenkomsten met deze projecten en ook die aspecten, waarin dit project uniek is en afwijkt van bestaande voorbeelden.

4.2 Beleidskader

Ga in het project-MER, naast het in de notitie R&D genoemde beleidskader, ook in op randvoorwaarden zoals die voortkomen uit Nationaal beleid op het gebied van duurzaamheid en energie, de Waterwet, Geluidsbeleid van de gemeenten Hengelo en Enschede en het Mobiliteitsplan Enschede met bijbehorende toekomstvisie en geef aan wat hiervan de consequenties zijn voor de gasolieopslag.

4.3 Beschrijving voorgenomen activiteit

In de startnotitie wordt aangegeven dat het beoogde opslagvolume van één caverne minimaal 150.000 m³ is. Er wordt gesproken van mogelijke aanleg in 2 fases. Beschrijf in het MER de totale beoogde opslagcapaciteit. Beschrijf ook de verdeling van de opslagcapaciteit over de cavernes. De Commissie adviseert zowel fase 1 als fase 2 in het MER te beschrijven.

Beschrijf in het MER de eigenschappen van de gasolie die wordt opgeslagen. Uit de startnotitie is niet duidelijk of er 1 of meerdere types gasolie moeten worden opgeslagen. Ga, indien van toepassing, ook in op de eigenschappen van de verschillende soorten gasolie en de veranderingen daarin tijdens de opslag. Geef ook aan welke hoeveelheden voor deze verschillende soorten nodig zijn.

Mondiaal neemt het gebruik van biobrandstof toe. Verschillende typen gasolie die op de markt zijn, moeten nu en in de toekomst gemengd worden met biobrandstof. Ga in op de mogelijkheden om ook binnen de strategische opslag het gebruik van biobrandstof te faciliteren.

Het initiatief is in de tijd te splitsen in de aanlegfase, de gebruik & beheersfase inclusief het vullen van de cavernes, en tenslotte de afsluitingsfase, waaronder het legen van de cavernes. Onderscheid hierbij de volgende deelactiviteiten:

- Aanlegfase
 - o de aanleg van productie- en vervoersleidingen, dan wel het gebruik van bestaande leidingen⁵;
 - o het oprichten van een mobiele afvuleenheid;
 - o de aanleg van infrastructuur;
- Vulfase
 - o Het vullen van de cavernes met gasolie;
 - o De afvoer van de verdrongen pekeloplossing;
- Gebruik & beheersfase
 - o aan en afvoer van de gasolie (overslag schip naar wal, vervoer wal naar caverne en vice versa);
 - o het vullen en terugwinnen van gasolie uit de cavernes onder bepaalde druk;
 - o het behandelen van de teruggewonnen gasolie;
 - o monsternamen/workover van de installatie/put;
 - o voorziening calamiteit/lekkage injectieputten;⁶
- Afbouwfase
 - o het leeg produceren van de gasolieopslag;
- Sluitingsfase
 - o het afsluiten van de putten.
 - o het ontmantelen van de verschillende installaties;
 - o het terugbrengen van de locaties in de oude toestand.

⁵ Zie ook de zienswijze van Vereniging Behoud Twekkelo waarin vraagtekens worden gezet bij de integriteit van het bestaande pekelleidingnetwerk.

⁶ Zie ook zienswijze Buurtkring Usselo waarin aandacht wordt gevraagd voor een opvang bij de cavernes in het geval van een calamiteit.

Beschrijf, naast de in de startnotitie genoemde aandachtspunten, deze deelactiviteiten en schenk daarbij aandacht aan de volgende aspecten:

- de duur en timing van de fases;
- de te verwachten bodembewegingen tijdens de verschillende fases en de gevolgen daarvan voor de grondwaterstand en de afsluitendheid van de caverne voor de gasolie;
- de bemaling bij de aanleg van de leidingen.

Beschrijf maatregelen om de milieueffecten te verminderen dan wel te voorkomen.

4.4 Alternatieven en varianten

Vervoer gasolie naar locatie

Werk alternatieven uit voor het vervoer van de gasolie naar de locatie en vice versa. De Commissie denkt hierbij bijvoorbeeld aan:

- vervoer door een pijpleiding met verschillende mogelijke tracés;
- het overslaan van de gasolie op de kade in Enschede;
- alternatieve tracés voor het vervoer per as (of combinaties van routes).

Hanteer hierbij voor alle alternatieven hetzelfde detailniveau. Geef hierbij aan wat de verschillen zijn tussen de alternatieven voor wat betreft externe veiligheid, de kans op bodem- en grondwaterverontreiniging, luchtkwaliteit, energieverbruik, CO₂-emissies en verkeersveiligheid.

Ga in op wat het vervoer door het gebied Twekkelo betekent voor het voornemen van de gemeente Enschede om de wegen in dit gebied voor doorgaand verkeer af te sluiten.⁷

Varianten technische uitvoering installaties

Beschrijf in het MER de uitvoering van de afvulinstallatie, inclusief eventuele varianten. Toets deze, inclusief de pijpleidingen en opslagfaciliteiten, aan best beschikbare technieken welke zijn vastgelegd in BREF documenten.⁸

5. REFERENTIE

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

⁷ Zie ook diverse zienswijzen waaronder die van de Vereniging Behoud Twekkelo waarin aandacht wordt gevraagd voor de effecten van het vervoer op Twekkelo en mogelijke alternatieven voor het vervoer door dit gebied.

⁸ Met name de BREF's 'Refineries and Storage'.

6. MILIEUASPECTEN IN HET PROJECT-MER

6.1 Algemeen

Maak, indien relevant, bij de effectbeschrijving van de verschillende milieuaspecten onderscheid in de verschillende fasen van de gasolieopslag genoemd in §4.3 van dit advies.

6.2 Diepe ondergrond, bodem en water

Diepe ondergrond

Ga in het MER in op de vloeistofdichtheid van de caverne, de kans en omvang van het optreden van aardbevingen, bodemdaling en andere bodembewegingen. Ga ook in op de invloed van eventuele discontinuïteiten in de ondergrond, zoals breuken. Geef aan welke gevolgen dit kan hebben voor veiligheid van de gasolieopslag. De Commissie onderschrijft het voorstellen⁹ op deze punten een toets te laten uitvoeren door een onafhankelijk bureau.¹⁰

Beschouw bij de mogelijke bodemdaling ook cumulatieve effecten met huidige activiteiten in de regio, zoals de gaswinning van de NAM en de huidige zoutwinning. Geef aan welke verdere bodemdaling het voornemen hieraan toe zal voegen.

Beschrijf de effecten, zoals genoemd in de startnotitie, tot 30 jaar na de verwachte beëindiging van de geplande activiteiten. Beschrijf de gebiedspecifieke technische maatregelen waardoor bodemdaling beperkt kan worden.

Water

Beschrijf de effecten op het grond- en oppervlaktewatersysteem. Geef in het MER een geohydrologische beschrijving van de ondergrond. Ga daarbij in op grondwaterstromen en de kwel- en inzijgingsgebieden. Onderzoek in hoeverre de op lange termijn verwachte bodembewegingen effect kunnen hebben op de grondwaterstroming en op de kwel/inzijgingspatronen.

De Commissie adviseert om de effecten op de waterhuishouding vast te stellen op basis van een kwantitatieve modellering. Geef de resultaten daarvan duidelijk weer op kaart. Neem in het MER een overzicht op van mogelijke mitigerende maatregelen.

Verontreiniging bodem en water

Lekkage van gasolie kan zowel boven als ondergronds optreden als gevolg van lekkage uit leidingen¹¹, mogelijke zoutvloeï en instabiliteit van de caverne of van andere mogelijke calamiteiten bij de overslag.¹² Beschrijf de effecten daarvan op de kwaliteit van de bodem, grond- en oppervlaktewater. Zie ook 6.4.2 van dit advies.

⁹ De Commissie heeft op 19 augustus 2010 een locatiebezoek gebracht aan de Hengelo en Enschede. Hierbij werd door de initiatiefnemers aangegeven dat een onafhankelijke toets wordt uitgevoerd door een Duits onderzoeksbureau.

¹⁰ Zie ook de zienswijze van de Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede die aandringt op een onafhankelijke toets.

¹¹ Zie ook inspraakreactie van de Vereniging Behoud Twekkelo waarin zij vraagtekens zet bij de kwaliteit van de bestaande pekelleidingen, die mogelijk ook gebruikt gaan worden voor injectie van gasolie in de cavernes.

¹² Zie ook de zienswijze van Rijkswaterstaat waarin zij een aantal aandachtspunten voor de lektheid van de cavernes naar voren brengt.

6.3

Natuur

Neem in het MER kaarten op waarop de ligging van beschermde natuurgebieden, EHS-gebieden en andere gebieden met een beschermde status duidelijk staat aangegeven. Geef ook (op kaart) een duidelijk beeld van voorkomen en verspreiding van de relevante natuurwaarden (natuurdoeltypen en doelsoorten waaronder weidevogels en grondwatergevoelige biotopen en flora in het studiegebied). Indien geen actuele gegevens voor deze gebieden beschikbaar zijn, voer dan een aanvullend onderzoek uit.

Vergelijk in het MER de ecologische effecten van de verschillende alternatieven. Ga daarbij in op de tijdelijke effecten in de aanlegfase (zoals effecten van verstoring door geluid, verlichting en vervoersbewegingen), de meer permanente en langere termijn effecten van de geluidbelasting. Beschrijf tevens de effecten van tijdelijke bronbemaling aan de hand van contourkaarten van de (freatische) grondwaterstandverandering.

Gebiedsbescherming

Beschrijf de mogelijke invloed van het voornemen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en de ecologische hoofdstructuur (EHS).¹³ Maak onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef hiervan de status aan.

Bepaal ook voor activiteiten die niet in of direct naast een beschermd gebied liggen, in hoeverre het voornemen invloed kan hebben op een beschermd gebied buiten het plangebied (externe werking).

Geef per gebied:

- de begrenzingen van het gebied aan op kaart, inclusief een duidelijk beeld van de ligging van het plangebied;
- de afstanden van de voorgenomen activiteit tot de beschermde gebieden of kaarten met een duidelijke schaal waarvan dit is af te leiden.

Beschrijf voor EHS de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek welke gevolgen het initiatief op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden heeft. Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime is uitgewerkt in de Provinciale verordening. Beschrijf bij eventuele gevolgen welke mitigerende maatregelen genomen kunnen worden.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten¹⁴

¹³ Let op: naast Natura 2000 en de EHS gebieden zijn er andere beschermde gebieden, zoals beschermde natuurmonumenten (art. 10 Natuurbeschermingswet 1998), beschermde leefomgevingen (art. 19 Flora- en faunawet) en gebieden die vanwege internationale verdragen daartoe zijn aangewezen (art. 27 Natuurbeschermingswet 1998). Elk gebied kent zijn eigen beschermingsregime.

¹⁴ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, zoals het verbod op het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats¹⁵. Geef, indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden, aan welke invloed dit heeft op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen.

6.4 Woon- en leefmilieu

6.4.1 Verkeer

Beschrijf in het MER de effecten van de alternatieven voor het vervoer op het lokale verkeer. Ga hierbij in op effecten op:

- de geschiktheid van de wegen en bruggen om vervoer van dergelijke omvang fysiek te kunnen verwerken (zijn de wegen en bruggen¹⁶ ‘zwaar’ genoeg);
- de doorstroming van het verkeer, met name in de spits;
- de verkeersveiligheid, met name ook voor langzaam verkeer (kruisende doorgaande (re-creatieve)routes, schoolgaande kinderen et cetera).

6.4.2 Veiligheid

Gezien de recente ontwikkelingen op het gebied van beleid, wet- en regelgeving voor het aspect externe veiligheid, adviseert de Commissie de risico's voor de gehele inrichting in kaart te brengen.¹⁷ Ga in elk geval in op extra risico's als gevolg van de ingebruikname van de cavernes voor gasolieopslag en eventuele buisleidingen en installaties die daarvoor worden aangelegd.

Vervoer en calamiteiten

Ga in op de risico's van het vervoer van gevaarlijke stoffen. Geef aan wat de kans is op calamiteiten bij vervoer in het havengebied¹⁸, overslag, vervoer over weg/pijpleiding, opslag, monsternamen en sluitingsfase en geef een indicatie van de effecten hiervan op de omgeving. Beschrijf welke maatregelen worden opgenomen om de kans van *spills* zoveel mogelijk te beperken. Geef aan wat de veiligheidsgevolgen zijn van een lekkage van gasolie uit de caverne als gevolg van mogelijk zoutvloed. Geef een beknopte weergave van de maatregelen uit het Calamiteitenplan.

¹⁵ De verbodsbepalingen zijn opgenomen in art. 8 (planten) en 9 – 12 (dieren) van de Flora- en faunawet.

¹⁶ Zie ook de zienswijze van Rijkswaterstaat waarin wordt aangegeven dat de bruggen over het Twentekanaal (Boekelose brug en/of Oelerbrug) mogelijk niet geschikt zijn voor vervoer voor meer dan 10 ton per as.

¹⁷ Volgens de voorschriften van het Besluit Externe Veiligheid en Inrichtingen (BEVI). Mijnbouw valt nog niet onder dit besluit, maar de verwachting is dat dit vanaf 1 januari 2011 wel het geval zal zijn.

¹⁸ In haar zienswijze geeft Rijkswaterstaat aan dat er op dit moment een handhavingprocedure loopt omdat er nu een risico bestaat op een onvoorziene lozing op het Twente Kanaal op het op- en overslagterrein van North Sea Group; geef bij de beschrijving het project-MER aan in hoeverre dit risico door de grotere doorvoer als gevolg van het voornemen toeneemt.

7. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Vergelijk de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven met de referentiesituatie om zo een inzicht te geven in de veranderingen die in het gebied zullen optreden. Neem in het MER een heldere vergelijkingstabel op. De scores moeten voor elk afzonderlijk aspect inzichtelijk zijn en worden onderbouwd, zodat de totaalscores per onderdeel te herleiden zijn. Hanteer bij de vergelijking van de alternatieven hetzelfde detailniveau. Maak de eventuele weging of prioritering van verschillende aspecten inzichtelijk.

8. LEEMTEN IN MILIEU-INFORMATIE

Geef aan over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Beschrijf welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is. In het MER moet duidelijk worden gemaakt welke consequenties de kennisleemten en onzekerheden hebben voor het besluit. Geef een indicatie in hoeverre op korte termijn de informatie beschikbaar zou kunnen komen.

9. MONITORINGSPROGRAMMA

Voor de gasolieopslag Twente is monitoring van belang voor de volgende onderwerpen:

- door het initiatief geïnduceerde seismische activiteit;
- bodembewegingen ten gevolge de opslag, inclusief uiteindelijke daling na het leeg produceren van de caverne aan het eind van de opslagactiviteiten;
- integriteit van de leidingen;
- ontwikkeling van de waterhuishouding binnen de bodembewegingsschotel van het voor-nemen;
- ontwikkeling van de flora en fauna binnen de bodembewegingsschotel van het voorne-men.

Beschrijf op basis hiervan in het MER een aanzet tot een monitoringsprogramma.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau gecombineerd plan- en project-MER

Activiteit: opslaan van gasolie in zoutcavernes

Initiatiefnemer plan-MER: Minister van Economische Zaken en minister van Volks-
huisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Besluit: vaststellen rijksinpassingsplan

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C25.0

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Bevoegd gezag: Minister van Economische Zaken (coördinerend) en minister van
Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Initiatiefnemer project-MER: AkzoNobel Salt B.V. en North Sea Group

Besluit: vergunning op grond van de Wet Milieubeheer (Wm)

Categorie Besluit m.e.r.:

project-m.e.r. categorie C25.0

Bevoegd gezag: Minister van Economische Zaken

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant van: 1 juli 2010

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 2 juli t/m 12 augustus 2010

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 6 juli 2010

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 14 september 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

dr. M.J. Brolsma

dr.ir. J. Hoeks

T.R. Krottnerus

prof. dr. F.W. Saris (voorzitter)

drs. W. Smal (secretaris)

ir. B.J. Wiekema

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Voornemen Gasolieopslag in Zoutcavernes in regio Twente, Den Haag, juni 2010, Ministerie van Economische Zaken en ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, publicatienummer 13PD2010G278

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. W. Lentink, Enschede
2. Buurtkring Usselo, Enschede
3. Stichting Dorpsraad Boekelo, Enschede
4. Natuur en Milieu Overijssel, Zwolle
5. Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede, Enschede
6. Vereniging Behoud Tweekelo, Tweekelo
7. Ministerie van Economische Zaken vestiging Oost, Deventer
8. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap – Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
9. Ministerie van Verkeer en Waterstaat – Rijkswaterstaat Oost-Nederland, Arnhem
10. Provincie Overijssel

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Gasolieopslag in zoutcavernes in regio Twente

AkzoNobel en North Sea Group hebben het voornemen gasolie op te slaan in bestaande zoutcavernes. Om dit mogelijk te maken wordt een rijksinpassingsplan gemaakt. Voor dit rijksinpassingsplan zijn het ministerie van Economische Zaken (EZ) en het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Milieubeheer zowel initiatiefnemer als bevoegd gezag. Voor de realisatie van de gasolieopslag is daarnaast een vergunning op grond van de Wet Milieubeheer (Wm) nodig. Hiervoor zijn AkzoNobel en North Sea Group initiatiefnemer en is het Ministerie van EZ het bevoegd gezag. Er wordt voor deze besluiten een MER opgesteld.

ISBN: 978-90-421-3128-6

4

Inspraakbundel

Inspiraakreacties op

VOORNEMEN VOOR HET PROJECT GASOLIEOPSLAG IN ZOUTCAVERNES IN REGIO TWENTE

Inspiraakpunt Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE VOORSCHOTEN
www.bureau-energieprojecten.nl

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF.....	1
KENNISGEVING.....	2
MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES.....	3
NUMERIEK OVERZICHT	3
ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES.....	4
INSPRAAKREACTIES NUMMER 1 TOT EN MET 6	5

Augustus 2010

WOORD VOORAF

Algemeen

Van vrijdag 2 juli 2010 tot en met donderdag 12 augustus 2010 heeft het voornemen voor het project gasolieopslag in zoutcavernes in regio Twente ter inzage gelegen. Voor dit project is een gecombineerde project-MER/plan-MER opgesteld. Hiervoor wordt de uitgebreide procedure gevolgd.

Op het voornemen “het project gasolieopslag in zoutcavernes in regio Twente” zijn in totaal 6 inspraakreacties binnengekomen, waarvan alle uniek. Deze 6 reacties zijn opgenomen in de bundel.

U kunt de bundel downloaden van www.bureau-energieprojecten.nl.

Registratie en verwerking

De ontvangen reacties zijn geregistreerd en doorgezonden naar de Ministeries van Economische Zaken, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en naar de Commissie voor de milieueffectrapportage. Aan de insprekers is een ontvangstbevestiging toegezonden. De Commissie zal voor advies worden gevraagd over het afgeven van de notitie Reikwijdte en detailniveau door de Ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer. Tevens zal het bevoegd gezag voor de milieuvergunning advies uitbrengen voor het project-MER.

De inspraakreacties zijn integraal in deze bundel opgenomen.

Verdere procedure

Wanneer de Minister van Economische Zaken samen met de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer het plan-Mer heeft opgesteld en AkzoNobel het project-MER heeft opgesteld, zal dit als één geïntegreerd rapport, gezamenlijk met het ontwerp-rijksinpassingsplan en de ontwerpbesluiten waarop het project-MER betrekking heeft, ter inzage worden gelegd en kan eenieder daarop zijn zienswijze geven.

Kennisgeving

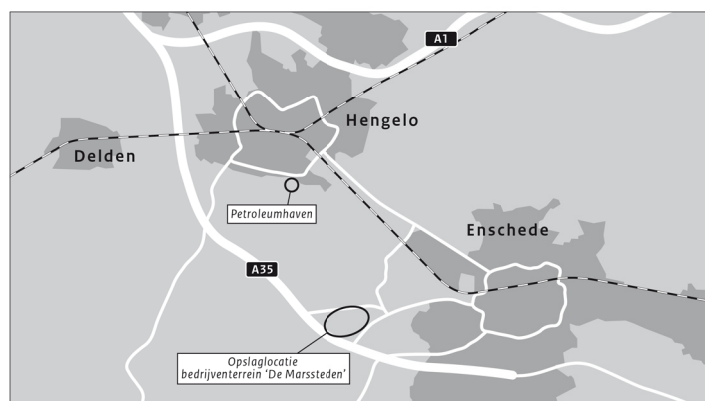
Inspraak voornemen gasolieopslag in zoutcavernes in regio Twente

Met ingang van vrijdag 2 juli 2010 tot en met donderdag 12 augustus 2010 ligt het voornemen voor het project gasolieopslag in zoutcavernes in regio Twente ter inzage. Voor dit project zal een gecombineerde project-MER/plan-MER worden opgesteld. Hiervoor wordt de uitgebreide procedure gevolgd.

Achtergrond

AkzoNobel en North Sea Group zijn voornemens om in bestaande zoutcavernes gasolie op te slaan. Gasolie zal door middel van schepen worden aangevoerd naar de Petroleumhaven in Hengelo en door middel van transport per as naar de boorputten van de zoutcavernes worden getransporteerd. Deze zoutcavernes zijn gelegen op industrieterrein De Marssteden in Enschede. Daar zal de gasolie door middel van een pomp in verschillende zoutcavernes worden gebracht. Het doel hiervan is om aan de vraag naar strategische/langdurige (gas)olieopslag te voldoen en de bestaande cavernes te hergebruiken.

De Ministers van Economische Zaken (hierna: EZ) en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (hierna: VROM) zullen samen besluiten over de bestemming van de locatie van de gasolieopslag.

Milieueffectrapportage en besluitvorming

Op besluitvorming over dit project is de rijkscoördinatieregeling van toepassing. Dit houdt onder meer in dat de ruimtelijke besluitvorming plaatsvindt door middel van een zogeheten rijksinpassingsplan. Dit plan wordt vastgesteld door de Ministers van VROM en van EZ samen. In het rijksinpassingsplan wordt de locatie van de gasolieopslag bestemd. Tevens zijn onder andere een milieuvergunning en een goedkeuring van het opslagplan nodig, die beide afgegeven worden door de Minister van Economische Zaken. Daarnaast is een ontheffing van de Flora- en Faunawet nodig die afgegeven zal worden door de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit. Deze vergunningen worden gecoördineerd voorbereid. De Minister van EZ zal deze coördinatie op zich nemen.

Voor dit project dient een milieueffectrapport (MER) te worden opgesteld. Ter voorbereiding van het rijksinpassingsplan zal de Minister van EZ samen met de Minister van VROM een plan-MER opstellen. Ter voorbereiding op de milieuvergunning zal AkzoNobel een project-MER opstellen. Beide worden in één gezamenlijk MER gepubliceerd. Omdat een gecombineerde MER wordt gemaakt, wordt de uitgebreide procedure gevolgd. Een milieueffectrapport wordt opgesteld om (mogelijke) milieueffecten in brede zin, bijvoorbeeld op leefomgevingskwaliteit (mens), gezondheid, landschap, natuur, bodem en water zo goed mogelijk in beeld te brengen en daarmee te waarborgen dat deze effecten een volwaardige rol kunnen spelen bij de besluitvorming.

Voornemen

Met deze kennisgeving informeert het bevoegde gezag, EZ en VROM, alsmede AkzoNobel u over het voornemen tot een mer-plichtig project. In het voornemen staat aangegeven op welke wijze het milieuonderzoek zal worden uitgevoerd. In het voornemen komen de volgende onderwerpen aan bod:

- achtergrond, doelstelling en voorgenomen activiteit;
- de locatiekeuze;
- huidige situatie en te onderzoeken milieuaspecten;
- besluiten en beleidskader.

Waar kunt u het voornemen inzien?

Het voornemen gasolieopslag in zoutcavernes kunt u met ingang van vrijdag 2 juli 2010 tot en met donderdag 12 augustus 2010 tijdens reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- Ministerie van Economische Zaken, Informatiecentrum, Bezuidenhoutseweg 30 te Den Haag, telefoon 070 - 379 89 11;
- Gemeente Enschede, Publieksbalie in het Stadskantoor, Hengelosestraat 51 te Enschede.

Het voornemen is vanaf vrijdag 2 juli 2010 ook op het internet beschikbaar:

www.bureau-energieprojecten.nl, onder het kopje opslagprojecten; gasolieopslag Twente.

Informatiebijeenkomst

De Ministers van EZ en van VROM organiseren in samenwerking met AkzoNobel een inloopavond over de locatie van de gasolieopslag, over het voornemen van de gasolieopslag zelf en over de verdere procedure. U bent van harte welkom om op deze avond vragen te stellen en informatie te krijgen zodat u, als u dat wenst, goed geïnformeerd uw mening of schriftelijke inspraakreactie kunt geven. Deze inloopavond wordt gehouden op:

donderdag 8 juli 2010 in de Oude Usselerschool

Usselerschoolweg 50

7545 PD Usselo

Van 19.00 uur tot 21.00 uur is de zaal open en heeft u de mogelijkheid om de informatiemarkt te bezoeken. Medewerkers van het Ministerie van EZ en VROM, alsmede van AkzoNobel en North Sea Group zijn aanwezig om uw vragen te beantwoorden.

Hoe kunt u uw zienswijze kenbaar maken?

Eenieder wordt uitgenodigd mondeling of schriftelijk te reageren op het voornemen van gasolieopslag in zoutcavernes. Tot en met 12 augustus 2010 kunt u gericht aangeven wat naar uw mening moet worden onderzocht en op welk detailniveau dat moet gebeuren om bij te dragen aan een gefundeerde en gemotiveerde besluitvorming.

Uw schriftelijke zienswijze kunt u sturen aan:

Inspraakpunt gasolieopslag zoutcavernes Twente

Bureau Energieprojecten

Postbus 223

2250 AE Voorschoten

Wij verzoeken u ook in uw brief duidelijk te vermelden dat u insprekt op het voornemen gasolieopslag zoutcavernes Twente. Mondeling kunt u uw zienswijze inbrengen door te bellen met Bureau Energieprojecten, telefoon 070 - 379 89 79.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Het inspraakpunt bundelt alle reacties en stuurt deze naar de Ministers van EZ en van VROM en de Commissie voor de milieueffectrapportage. De Commissie zal voor advies worden gevraagd over het afgeven van de notitie Reikwijdte en detailniveau door de Ministers van EZ en van VROM. Tevens zal het bevoegd gezag voor de milieuvergunning advies uitbrengen voor het project-MER. Na raadpleging van bestuursorganen en adviseurs, de inspraakreacties en het advies van de Commissie m.e.r. wordt de notitie reikwijdte en detailniveau vastgesteld. In deze notitie wordt vastgelegd welke informatie in het MER opgenomen dient te worden.

Wanneer de Minister van EZ samen met de Minister van VROM het plan-MER heeft opgesteld en AkzoNobel het project-MER heeft opgesteld, zal dit als één geïntegreerd rapport, gezamenlijk met het ontwerp-rijksinpassingsplan en de ontwerpbesluiten waarop het project-MER betrekking heeft, ter inzage worden gelegd en kan eenieder daarop zijn zienswijze geven.

Nadere informatie

Voor het verkrijgen van het voornemen of voor informatie over de inspraakprocedure kunt u contact opnemen met het Bureau Energieprojecten, telefoon 070 - 379 89 79, www.bureau-energieprojecten.nl.

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES

NUMERIEK OVERZICHT

Nr.	Naam
1	W. Lentink, ENSCHEDE
2	Buurtkring Usselo, Elly Huijsman, ENSCHEDE
3	Stichting Dorpsraad Boekelo, Jeroen Verhaak en Saskia Duesmann, ENSCHEDE
4	Natuur en Milieu Overijssel, Ir. G.M.L. Wijffels, ZWOLLE
5	Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede, W.H. Arends, ENSCHEDE
6	Vereniging Behoud Tweekelo, Esther van Andel, TWEKKELO

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES

ALFABETISCH OVERZICHT ORGANISATIES

Nr.	Naam
2	Buurtkring Usselo, Elly Huijsman, ENSCHEDE
4	Natuur en Milieu Overijssel, Ir. G.M.L. Wijffels, ZWOLLE
3	Stichting Dorpsraad Boekelo, Jeroen Verhaak en Saskia Duesmann, ENSCHEDE
5	Stichting Natuur- en Milieuraad Enschede, W.H. Arends, ENSCHEDE
6	Vereniging Behoud Tweekelo, Esther van Andel, TWEKKELO

13-JUL-2010 14:28 VAN: VISSER-ENSCHEDÉ

13 JUL 2010

AAN: 16330703797423

P.1/5

Dit bericht bestaat uit 1 vers klaargemaakt

Afn. W. Gentink

Enschede

12-07-2010

Betreft: * Nieuwswijze houtcavernes

Inspraakpunt gasolieopslag

houtcavernes Twente

Bureau Energieprojecten

Fax 070-379 7423

Geachte mevrouw Biesheuvel

Hierbij kreft u mijn nieuwswijze m.b.t. houtcavernes aan.

Die bevat de volgende hoofdstukken:

I De onvolmaaktheid van de huidige procedure.

II Potentiële gevaren.

III Een alternatieve procedure.

In de hoop dat het bovenstaande tot een meer geeignende procedure gaat leiden,

verblijf ik,

met vriendelijke groet,

W. Gentink

Lienswijze gasolieopslag in moutcavernes

I De onvolmaaktheid van de huidige procedure.

Die onvolmaaktheid heeft de volgende facetten:

- I.1. Men heeft kennelijk niet naar een optimaal gebruik van de cavernes gezocht. Waarom is het beste gebruik de opslag van gasolie?
- I.2. Men heeft niet aangegeven of de cavernes überhaupt wel voor opslag van gasolie geschikt zijn i.v.m. mogelijke scheuren.
- I.3. Men heeft niet aangegeven wat gasolie is, ^{nodat} opdat ik daar geen mening over kan hebben.
Wat is bijvoorbeeld de chemische samenstelling van gasolie?*)
- I.4. De gevolgde procedure leidt mogelijk niet tot het realiseren van een doelstelling die van nationaal belang is, omdat de overheid geen eigenaar van de gasolie zal zijn.
- I.5. De ad I.1. t/m I.4. vermelde info is mijns inziens al in strijd met de in de factsheet aangegeven doelstelling: „zonder dat dit ten koste gaat van de zorgvuldigheid van de besluitvorming en van de mogelijkheden voor burgers om hierover hun mening te kunnen geven.“

*) Dene vraag heb ik op de informatiemarkt op 08-07-2010 in de Oude Usseler School gesteld. Houwel mevr. Biesheuvel als de heer Anco Bakx van de North Sea Group wisten met dene vraag geen raad. 1

II Potentiële gevaren.

Realisering van het plan heeft de potentie in zich om tot allerlei onheil te leiden:

II.1. Storten van gevaarlijk afval.

Wie controleert wat er gestort wordt en door wie?

Milieucriminaliteit komt helaas overal voor.

II.2. Verkeers^{gevaar} overlact bij vervoer over de weg.^{*)}

II.3. Aantasting van de wanden van de cavernes waardoor mogelijk:

- de gasolie in ongunstige zin van samenstelling verandert waardoor waardeverlies optreedt en mogelijk snellere slijtage van motoren.
- innakking c.q. instorting van cavernes wordt veroorzaakt. (Hoe garandeer je dat een caverne 10.000 jaar mee gaat?)

II.4. De eigenaars van de gasolie gebruiken de voorraad voor speculatieve doeleinden, opdat de eindgebruikers zo duur mogelijk uit zijn en er maximale bonussen kunnen worden uitgekeerd.

II.5. De eigenaars^(van de gasolie) verkopen hun belang aan het buitenland zodat er uit energie oogpunt geen sprake meer is van een nationaal belang.

*) Waarom geen pijpleiding aangelegd?
Is dat niet energie besparender?

III Een alternatieve procedure.

Een alternatieve procedure bevat de volgende elementen in de aangegeven volgorde:

III.1. Erkenning van het feit dat de Rijksoverheid eigenaar van de houtcavernes is. (In de huidige prospectus staat op blz. 14 ten onrechte:

„en AKZONobel heeft houtcavernes die geschikt zijn om voor dit doel aangewend te worden” ①

„AKZONobel beschikt over een groot aantal houtcavernes in de regio Twente” ②

Als citaat ① letterlijk genomen wordt, wat zijn dan eigenlijk de functies van inspraak en MER?

„hij er nu al toereggingen door het Rijk gedaan aan AKZONobel en de North Sea Group? Ho ja welke? Kan de Overheid nog onder die toereggingen uit? Ho nee waarom niet? Ho ja onder welke voorwaarden?

III.2 Inspectie van de houtcavernes met als doel:

III.2.1. De cavernes geometrisch in kaart te brengen.

III.2.2. Afwijkingen van de samenstelling van de steen-hout wanden waar te nemen indien die afwijkingen aanmerkelijk zouden zijn.

III.2.3. Scheuren in de wanden van de cavernes waar te nemen.

III.2.4. Een rapportage te maken van de uitgevoerde inspectie.

- III.3. Het uitschrijven van een prijsvraag waarbij naar toepassingen van de moutcavernes wordt gevraagd onder de randvoorwaarden die uit genoemde randvoorwaarden voortvloeien. (Ik ken een alternatieve toepassing). Dit kan draagvlak bij de bevolking creëren.
- III.4. Keuze van de optimale toepassingen).
- III.5. Voorlichting over de gemaakte keuzes op analoge manier zoals nu gedaan is via informatiemarkt en de brochure: „Voornemen gasolieopslag in moutcavernes in regio Twente“, maar dan zonder omissies zoals bij I.3. en III.1 genoemd.
- III.6. Na alle inspraak- en overige procedures:
Uitschrijven van een tender ten einde:
- III.6.1. Aan Europese regelgeving te voldoen.
- III.6.2. De inkomsten voor de staat te optimaliseren.
- III.6.3. Bedrijven in dienst ^{van} c.q. onder toezicht van de Overheid de werkzaamheden uit te laten voeren, waarbij het Rijk eigenaar is c.q. wordt van hetgeen in de cavernes wordt opgeslagen ten einde soortgelijke voorbeelden zoals bij II.1, II.4. en II.5. vermeld te voorkomen.

BUURTKRING USSELO**24 JUL 2010**

Inspiraakpunt gasolieopslag zoutcavernes Twente
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE Voorschoten

Usselo, 22 juli 2010

Betreft: Inspiraak op het voornemen gasolieopslag zoutcavernes Twente

Mevrouw, Mijnheer,

Wij verwijzen naar voornoemd voornemen en wensen hierbij onze inspraak in te brengen.

Aandachtig het voornemen gelezen te hebben, zijn er enkele onderdelen waarop wij, Buurtkring Usselo, alsnog de aandacht voor vragen. Onderdelen die in uw voornemen niet ofwel te weinig zijn toegelicht zoals op dit moment is vastgelegd.

1.

Transport heen- en terug van de tonnage die men wenst op te slaan.

Uitgaande van de keuze dat transport over de weg de voorkeur krijgt, het volgende.

De grote hoeveelheid vergt een enorm groot aantal vrachtbewegingen vol en leeg en dit over een lange termijn, uitgaande van de tonnage waarvan het voornemen is deze in de cavernes op de Marssteden op te slaan. De rekensom hoeven wij u niet voor te leggen, zonder twijfel zijn de cijfers bekend. Wij komen op een getal minimaal een half jaar jaar trucking uitgaande van twee keer per uur, 24 uur per dag.

Een dergelijk aantal vrachtbewegingen, dag in-dag uit en dit maandenlang legt een grote claim op zowel de omgeving waar doorheen gereden wordt voor wat betreft geluidshinder alsook de veiligheid.

U beroept zich op de zekerstelling dat transport hoofdzakelijk over wegen gaat die voor dit soort transporten gekenmerkt zijn. Echter, vanaf Petroleumhaven te Hengelo -> de door u voorgestelde geschikte cavernes op de Marssteden voorkomt niet dat transport door en langs aanliggend buitengebied plaats gaat vinden.

In uw voornemen is noch het voorkomen van geluidshinder als ook het zekerstellen van de veiligheid van bewoners gegarandeerd.

2.

Tijdens het laden en lossen van het materiaal dient zoveel mogelijk het uittreden van geluid naar de omgeving voorkomen te worden. Hiervoor dienen voorzieningen te worden getroffen. De intentie deze voorzieningen te treffen staat niet in het voornemen vermeld en is iets wat wel dient te gebeuren om overlast en hinder van vooral nachtelijke geluiden bij aanwonenden te voorkomen.

Zonder twijfel heeft u expertise hoe dit op te lossen.

BUURTKRING USSELO

3.

Het onderdeel veiligheid is bij punt 1 al eerder aangehaald. De zekerstelling van het voorkomen van kalamiteiten en ongelukken missen wij op alle vlakken voor de volgende gebeurens:

- voorkomen van kalamiteiten ten gevolge van terrorisme;
- preventief voorkomen van ongelukken tijdens het laden en lossen.

4.

Bodemverontreiniging.

Omtrent dit onderdeel van de laad- en losactie zijn geen zekerstellingen gegeven en is voldoende afgedicht.

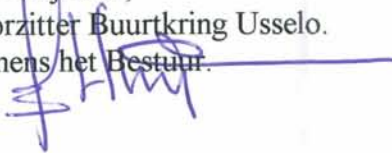
Toelichting: tijdens laden en lossen bij aan- en afkoppelen van de slangen kan materiaal (gasolie) op de bodem terechtkomen. Nergens staat vermeld dat een vloeistofdichte vloer bij iedere caverne wordt gerealiseerd die voldoende groot is om voornoemd op te vangen, in welke vorm dan ook.

U merkt wel op dat volgens de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming gaat werken, echter ook dat door middel van voorzieningen en maatregelen een verwaarloosbaar bodemrisico gerealiseerd wordt voor de duur van de voorgenomen activiteit.

Dit is niet voldoende.

Uw reactie alsook aanpassingen op uw voornemen om aan onze zienswijze tegemoet te komen, zien wij graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Elly Huijsman,
Voorzitter Buurtkring Usselo.
Namens het Bestuur.

STICHTING DORPSRAAD BOEKELO

Postbus 10038
7504 PA Enschede
Bank: 31 67 34 950

Inspraakpunt gasolieopslag zoutcavernes Twente
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE VOORSCHOTEN

Boekelo, 9 augustus 2010

Ons kenmerk:

Betreft: Inspraak voornemen gasolieopslag zoutcavernes Twente

Geachte heer, mevrouw,

Naar aanleiding van de Kennisgeving Inspraak voornemen gasolieopslag in zoutcavernes in regio Twente d.d. 30 juni 2010 hebben wij de volgende opmerkingen bij het voornemen.

1. In het voornemen wordt opgemerkt dat het gewenst is dat ook in het achterland strategische / langdurige gasolievoorraden aan te houden (onder meer onderdelen 1.2, pagina 6 en 2.2, pagina 14). Naast enkele algemene aannames ontbreekt een nadere onderbouwing van de genoemde wenselijkheid. Verderop in het voornemen wordt opgemerkt dat verschillende gasolieproducten zullen worden opgeslagen (onderdeel 2.4.1, pagina 18).

Nader onderzocht dient te worden op grond van welke redenen de wenselijkheid zou bestaan voor strategische / langdurige gasolieopslag en of deze redenen gasolieopslag in Twente noodzakelijk maken. Hierbij dient tevens onderzocht te worden welke alternatieven beschikbaar zijn buiten Twente voor de voorgenomen gasolieopslag. Zeker gelet op de opmerking dat het verschillende gasolieproducten betreft. Een zorgvuldige en op feiten gebaseerde afweging van de consequenties van de mogelijke alternatieven ten opzichte van de voorgenomen gasolieopslag in Twente dient hiervan onderdeel uit te maken.

2. In het voornemen is opgemerkt dat nog niet bekend is welke cavernes exact gebruikt zullen worden (onderdeel 2.3.1, pagina 16).

Nader dient onderzocht te worden welke cavernes eventueel definitief geschikt zullen zijn, zodat in de besluitvorming kan worden uitgegaan van de milieueffecten van de voorgenomen gasolieopslag in de cavernes die definitief geschikt zullen zijn. Het rijksinpassingsplan c.q. vergunningaanvragen dienen beperkt te blijven tot de aldus definitief geschikt bevonden cavernes.

3. In het voornemen is opgemerkt dat de minimale veiligheidsafstand tussen de cavernes 40 meter bedraagt, zodat geen risico op onderlinge beïnvloeding van naastgelegen cavernes bestaat (onderdeel 2.4.3, pagina 21). Tevens is opgemerkt dat de stabiliteit en lekdichtheid van de cavernes gegarandeerd dient te zijn (onderdeel 3.3.7, pagina 42).

Uit het voornemen volg niet waarom deze minimale afstand dient te gelden. Uit de opmerking zou kunnen volgen dat de gasolieopslag invloed heeft c.q. kan hebben op de bodem. Naast het nader onderzoek van de ondoordringbaarheid van de Twentse

zoutlagen dient tevens onderzoek te worden gedaan naar ervaringen en effecten ter zake van andere opslaglocaties (in binnen- en /of buitenland).

4. Ter zake van het transport volgt uit het voornemen dat de voorkeur bestaat voor de trucking-variant boven de pijpleiding-variant (onderdeel 2.3.2, pagina 16). De pijpleiding-variant zou economisch niet rendabel zijn en verder (mogelijk) effect hebben op bodem en water, archeologie en landbouw. Een onderbouwing van deze opmerking ontbreekt.

De trucking-variant leidt tot een toename van het aantal voertuigbewegingen van circa 3.000 per maand van trucks die maximaal 50.000 kg wegen.

Een nadere onderbouwing dient plaats te vinden van de opmerkingen ter zake van de pijpleiding-variant. Tevens dient nader te worden onderzocht of de keuze voor de trucking-variant ten koste van de pijpleiding-variant voldoende is onderbouwd en of hierbij alle beschikbare technieken om de pijpleiding-variant te realiseren zijn onderzocht. Ook dient onderzocht te worden welke alternatieven voor het transport beschikbaar zijn.

5. De gasolie wordt over het Twentekanaal aangevoerd naar de Oliehaven in Hengelo. Aldaar wordt het tijdelijk opgeslagen in de tanks van North Sea Group (onderdeel 2.3.3, pagina 16). In de trucking-variant wordt de gasolie vervolgens overgeslagen worden in trucks en naar de cavernes vervoerd worden.

Uit het voornemen volgt niet waarom het vervoer over de weg vanuit de Oliehaven in Hengelo plaatsvindt en niet vanuit de haven in Enschede. Dit laatste leidt tot een verkorting van de reisafstand over de weg. Nader onderzoek dient plaats te vinden of het vervoer per weg in Enschede kan aanvangen en hoe zich dit verhoudt tot de voorgenomen aanrijroute per weg. Hierbij dient tevens (de effecten van) een combinatie van pijpleiding naar de haven in Enschede en vervoer per weg te worden onderzocht.

6. De als mogelijke aanrijroute gekenmerkte wegen doorkruizen de Ecologische Hoofdstructuur (Twekkelo). Hoewel de Haimersweg wordt gekenmerkt als een smalle, minder goed berijdbare weg is, wordt onbegrijpelijk genoeg ook deze weg als route op de kaart aangewezen. Ook gaan alle routes door Twekkelo langs pretpark de Waarbeek. Deze wegen zijn niet ingericht op dergelijk duurzaam intensief vervoer.

Als vergelijking wordt opgemerkt dat vervoer ook via de A35 kan, maar dat dit als nadeel heeft dat dit door de bebouwde kom van Hengelo gaat (onderdeel 3.3.3, pagina 40). Tevens zijn geen alternatieven onderzocht (bijvoorbeeld pijpleiding naar het AKZO-terrein aan de overkant waarvandaan het transport per weg via de A35 kan plaatsvinden).

De invloed van het vervoer per weg op de omgeving (veiligheid, verkeershinder, lucht en geluid) en de Ecologische Hoofdstructuur, alsmede de leefomgeving dient nader te worden onderzocht. Dit houdt derhalve een kwalitatieve maatlat in van het aspect verkeer, lucht en geluid.

Tevens dient een zorgvuldige afweging van de effecten van de genoemde aanrijroutes plaats te vinden. Hierbij dient onderzocht te worden wat het beste alternatief is en of een aanrijroute verplicht kan worden gesteld c.q. of bepaalde wegen afgesloten moeten worden voor het vrachtverkeer ten behoeve van de gasolieopslag.

7. De gasolie wordt verschillende keren overgeslagen: van rijnen naar opslagtanks, van opslagtanks naar vrachtauto en van vrachtauto naar de zoutcavernes (vice versa). In het voornemen wordt niet ingegaan op het vrijkomen van gasoliedampen bij de overslag.

Nader onderzoek dient plaats te vinden van het vrijkomen van dampen bij de overslag, de gevolgen hiervan op lucht, geluid en veiligheid (explosiegevaar) en hoe het vrijkomen van de dampen kan en zal worden voorkomen/de vrijkomende dampen worden afgevangen.

8. Bij de overslag in de cavernes wordt gebruik gemaakt van pompen. Nader onderzocht dient te worden dat de nadelige gevolgen van de voorgenomen gasolieopslag kunnen worden gecompenseerd door gebruik te maken van elektrisch aangedreven pompen.

Verder dient het aspect geluid voor wat betreft de pompen onderzocht te worden of en zo ja in hoeverre zogenoemd laagfrequent geluid wordt voortgebracht en waar dit nog waarneembaar is. Hierbij dient in acht te worden genomen dat laagfrequent geluid eerder (bij een lagere geluidsterkte dan 'normaal' geluid) hinder veroorzaakt.

Tot een toelichting zijn wij gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

Dorpsraad Boekelo,

Jeroen Verhaak, voorzitter

Saskia Duesmann, secretaris

c.c. gemeente Enschede

ONTVANGEN

12 AUG 2010

Stationsweg 3
8011 CZ Zwolle
Tel: 038 4250 960
Fax: 038 4219 166
e-mail: info@natuurmilieu.nl
www.natuurmilieu.nl
abn-amro Zwolle:
rek.nr: 41.35.71.203
Postbank:
rek.nr: 30 94 594
Op loop-afstand (± 3 min.)
van NS- en busstation.

Kenmerk: 189/10/WS/GvdB

Onderwerp: Zienswijze bij voornemen voor gasolieopslag
in zoutcavernes in Twente.

Zwolle, 11 augustus 2010.

Inspraakpunt gasolieopslag zoutcavernes Twente
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE VOORSCHOTEN

Geachte heer/mevrouw,

Natuur en Milieu Overijssel is de milieuorganisatie die zich in Overijssel inzet voor een gezond leefmilieu, een rijke natuur en een mooi landschap. Wij nemen het voortouw in het streven naar een duurzame samenleving waarin de bescherming, het behoud en het herstel van biodiversiteit, landschap en milieu kernwaarden zijn. Wij stimuleren overheden, bedrijven en burgers om hieraan een bijdrage te leveren. Wij verbinden ons met vrijwilligers en organisaties die dezelfde doelen nastreven en ondersteunen hen daarbij.

Hierbij ontvangt u onze zienswijze naar aanleiding van het voornemen van AkzoNobel en North Sea Group om gasolie op te slaan in zoutcavernes in de regio Twente, waarvan u ons op de hoogte hebt gebracht middels uw brief van 5 juli 2010, kenmerk ETM/EM / 10101892.

De inspraak bij dit voornemen biedt onder meer de mogelijkheid om eventuele tekorten aan relevante informatie te signaleren. Onze zienswijze heeft tot doel om relevante vragen en punten te formuleren die meegenomen kunnen worden in de hierop volgende milieueffectrapportage.

In het rapport geeft u aan dat u het voornemen heeft om langdurig gasolie op te slaan in zout cavernes. U beschrijft daarbij dat deze opslag van nationaal strategisch belang is in het kader van internationale afspraken en de Wet Voorraadvooring Olieproducten (WVA 2001). De opslag in cavernes wordt onder andere gemotiveerd door een tekort aan opslagcapaciteit, de behoefte aan spreiding van opslagmogelijkheden, de ervaring met deze opslagmogelijkheid in Duitsland en de Verenigde Staten en hergebruikmogelijkheden van cavernes in Twente. U geeft ook aan wat de voordelen zijn.

Het opslaan van olie in cavernes brengt andere en mogelijk meer risico's met zich mee dan de huidige opslagen nabij zeehavens. U vermeldt dat in de hierop volgende milieueffectrapportage aandacht zal worden gegeven aan verschillende milieueffecten en risico's. Omdat dit onderzoek nog moet worden uitgevoerd, geven wij hier een beeld van onze belangrijkste aandachtspunten, in de verwachting dat u hier gebruik van maakt in het onderzoek. Hieronder staan onze belangrijkste vragen en punten.

Nut- en noodzaak

Bij een nieuwe activiteit treden nieuwe risico's op. Bij de afweging of deze nieuwe activiteit verantwoord is, is het naar ons idee van belang om te weten of en welke mate er sprake is van een groot maatschappelijk belang. Belangrijke (deel)vragen spelen daarbij: Is er sprake van een maatschappelijke behoefte aan extra opslag?

Zo ja, waarom moet die extra opslagcapaciteit in zoutcavernes in Twente komen? Komt het voornemen van AkzoNobel voort uit een (maatschappelijke) vraag van Ministerie van Economische Zaken of komt deze voort uit de behoefte van AkzoNobel om haar cavernes middels hergebruik commercieel te benutten? Wat zijn nadelen van opslag in zoutcavernes ten opzichte van conventionele opslag? Kunt u aangeven welk aandeel van de totale voorraad (van de 90 dagen netto olie-import) u van plan bent op te slaan in Twente? Kunt u een vergelijking maken tussen de risico's van de verschillende vormen van opslag en deze betrekken bij het formuleren van alternatieven in de milieueffectrapportage?

Technische informatie

In het rapport wordt beschreven dat het gaat om verschillende soorten gasolie. Graag zouden wij zien dat beschreven wordt om welke olieproducten het gaat.

Zout heeft de eigenschap om zich te verplaatsen (kruipen), vooral onder hoge druk. We adviseren u hierover meer informatie te verschaffen zodat duidelijk wordt wat de mogelijke effecten hiervan zijn onder omstandigheden op 450 meter diepte.

U geeft aan dat een aantal cavernes momenteel worden getest op vloeistofdichtheid. Ons verzoek is om de resultaten hiervan te vermelden in de milieueffectrapportage.

Energiegebruik en CO₂

Opslag in zoutcavernes in Twente vergt waarschijnlijk een grotere inzet van brandstoffen en energie in vergelijking met opslag in bovengrondse tanks in het havengebied van Rotterdam. Dit als gevolg van de grotere transportafstand met schepen naar de Petroleumhaven in Enschede en het bijkomende vervoer van de haven naar de boorputten, alsmede het pompen van en naar de ondergrondse opslag. Wij willen u vragen dit aspect mee te nemen in de milieueffectrapportage. Daarbij te beschrijven wat het verschil is in energiegebruik en CO₂ uitstoot tussen de verschillende alternatieven.

Risico's

In het rapport wordt beschreven dat opslag in de cavernes relatief veilig is. Gezien het feit dat de olie op grotere diepte wordt opgeslagen dan waar waterwinning plaatsvindt, lijken de risico's voor verspreiding vanuit de cavernes naar het grondwater gering. De vraag is echter wat er kan gebeuren tijdens transport en/of pompen. De olie wordt immers onder druk naar boven gepompt. Hierbij kan ook op grotere hoogte, ter hoogte van watervoerende lagen, lekkage ontstaan in de pijpleiding. Naar ons idee is het van belang om te weten hoe groot het risico is op dergelijke calamiteiten. Daarnaast is het belangrijk om kennis te verkrijgen over risico's van breuken in ondergrondse pijpleidingen als er bijvoorbeeld een aardbeving, breuk en/of verzakking plaatsvindt. Zo ook is het gewenst om meer kennis te verkrijgen over milieurisico's van brand en/of explosies tijdens het verpompen van de olie ter plaatste van de boorgaten.

Onafhankelijkheid beoordeling risico's:

Bij het opstellen van de milieueffectrapportage zijn zowel de initiatiefnemers als de bevoegde gezagen betrokken. Om te waarborgen dat het rapport een betrouwbare beoordeling maakt van de effecten en risico's raden wij u aan om een onafhankelijk bureau in te schakelen voor de inschatting van risico's. Kennis en ervaring met de opslag in zoutcavernes is aanwezig bij buitenlandse bedrijven in onder andere Duitsland. Het zou goed zijn wanneer een onafhankelijk bureau deze kennis kan ontsluiten ten behoeve van dit onderzoek.

Tenslotte wensen wij u succes bij het verwerken van onze vragen in uw vervolgonderzoek. Wanneer u vragen heeft naar aanleiding van deze zienswijze kunt u contact opnemen met de heer W. Seine, telefoon 038 4250972.

Met vriendelijke groet,

Ir. G.M.L. Wijffels
Directeur.

Stationsplein 1a
7511 JD Enschede
telefoon (053) 480 19 76

ONTVANGEN

E: info@natuurmilieu-enschede.nl
www.natuurmilieu-enschede.nl

12 AUG 2010

Inspraakpunt gasolieopslag zoutcavernes Twente
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE Voorschoten

Enschede 11 augustus 2010

Geachte heer, mevrouw,

Over het voornemen gasolieopslag in de zoutcavernes willen wij het volgende opmerken.

In totaliteit kunnen wij het voornemen tot opslag onderschrijven. Bij de uitwerking van de plannen willen wij echter enkele opmerkingen/ kanttekeningen en bezwaren melden.

Een dergelijke opslag vereist een aantal zeer nauwgezette onderzoeken. Hoewel wij niet twijfelen aan de deskundigheid van AKZO voor wat betreft de kennis van de lokale situaties is het naar onze mening toch zeer gewenst dat een deskundig onderzoeksbureau geheel onafhankelijk ook tot de conclusies komt dat een dergelijke opslag verantwoord is en dat de risico's t.a.v. mogelijke verschuivingen etc. in de ondergrond nagenoeg uitgesloten zijn.

Hoewel AKZO natuurlijk alle gegevens in huis heeft is het niet juist als het ook optreedt als "keuringsinstantie". Een onafhankelijk oordeel is hier voor noodzakelijk.

Transport

Bij de opmerkingen over het transport onder 2.3.2 staat vermeld dat het om twee trucktransporten per uur gaat. Betekent dit een transport heen en terug of gaat het om twee transporten heen en twee terug. In dit laatste geval betekent het dus 4 transporten per uur. Graag willen wij hierover volledige duidelijkheid.

Mogelijke bodemdaling

Onder 2.4.3. staat vermeld:

"Deze cavernes zijn inherent veilig en er treedt geen bodemdaling van betekenis op."

Hoe zeker is men van deze uitspraak?

Eenzelfde opmerking werd indertijd gemaakt bij de winning van gas en het is bekend dat deze daling veel groter is geworden dan toentertijd verwacht.

Breuken

Op pag. 24 wordt over breuken vermeld: "beide breuken hebben geen invloed op de gebieden met potentieel geschikte cavernes."

Ook hierbij stellen wij de vraag: Welke zekerheden kan men hierbij geven?

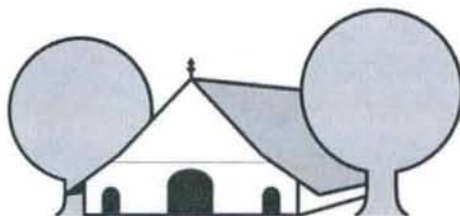
Daarnaast is het o.i. noodzakelijk dat men ook een noodplan maakt voor het onverhoopte geval dat er iets mis gaat. Tegelijkertijd zal het benodigde materieel voor een dergelijk noodplan voorhanden moeten zijn.

Transport van opslaglocatie naar cavernes

Naar onze mening is het niet toelaatbaar dat het transport door Twekkelo zal plaatsvinden. Over deze smalle en bochtige wegen vinden wij dit niet acceptabel. Er zijn ook (veel kortere) alternatieven, bv. via de haven van Enschede en dan via de H. ter Kuilestraat naar de Marssteden.

Ook aan de rand van Twekkelo zijn andere wegen mogelijk terwijl er minder overlast optreedt.

Hoogachtend,
W.H.Arends, voorzitter

ONTVANGEN

13 AUG 2010

VERENIGING BEHOUD TWEKKELO

Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE Voorschoten

Datum
9 augustus 2010

Onderwerp
Gasolieopslag zoutcavernes

Ons kenmerk
Adl_100809_01

Geachte meneer of mevrouw,

De Vereniging Behoud Tweekelo (VBT) heeft als doel het in stand houden van de kwaliteit van het gebied Tweekelo, met name het behoud en zo nodig het herstel van het natuur- en landschapsschoon. Het bestuur van de VBT vertegenwoordigt de leden. Praktisch alle inwoners van Tweekelo zijn lid van de VBT en daarnaast zijn er nog een groot aantal leden woonachtig buiten dit gebied.

Hierbij willen wij reageren op het Voornemen gasolieopslag in de zoutcavernes in regio Twente.

1. Noodzaak tot opslag gasolie in zoutcavernes in regio Twente. (punt 1.2 doelstelling)
Het is niet duidelijk waarom gekozen wordt voor een strategische gasolie opslag in Twente. Slechts een gering aantal cavernes blijkt geschikt te zijn voor deze opslag. Welk deel van de totale behoefte wordt door dit voorstel gedekt? De afweging van alternatieve locaties op basis van een risico evaluatie ontbreekt.
2. Waarom gasolieopslag in zoutcavernes (punt 2.2)
De risico's van gasolieopslag in cavernes worden onvoldoende belicht. Ervaringen in Duitsland en de VS (positief en negatief) worden niet benoemd. Zakkingen in het gebied zijn pas na decennia geconstateerd en ervaring met de huidige caveerne constructie is minder dan 5 jaar.
Nergens wordt aangegeven dat door het dichtheidsverschil tussen pek en gasolie, op hoogte van het maaiveld nog een aanzienlijke druk in het gasoliesysteem overblijft. Hierdoor is geen inherent veilig systeem te garanderen.
3. Transport, aanvoer/afvoer. (punt 2.3.2 en 2.3.3)
Er is gekozen voor een "trucking variant" waarbij voor een periode van enkele maanden een groot aantal transport bewegingen zijn gepland. Graag zien wij ook de termijnen benoemd waarover de voorraad wordt gewisseld.
Ten eerste wordt niet duidelijk gemaakt waarom de overslag plaats moet vinden in Hengelo en de schepen niet door kunnen varen tot Enschede, waardoor de transport afstand aanzienlijk verminderd. Ten tweede wordt voor een voorkeursroute gekozen door het buitengebied van Tweekelo, waarbij de mogelijke route varianten alleen bestemd zijn/zullen worden voor bestemmingsverkeer.
De risico's van het transport en overslag zullen in detail in kaart gebracht moeten worden.
4. Opslag (punt 2.3.4)
Vanuit de tankauto wordt de gasolie met behulp van een tijdelijke pompinstallatie in de cavernes gepompt. Dit is het moment dat de grootste risico's ontstaan op bodemcontaminatie. In het MER zal uitvoerig moeten worden aangegeven welke risico's optreden en welke maatregelen genomen zullen worden om deze af te dekken.
5. Geschikte locaties, trechtering (punt 2.4.2, 2.4.3)
Uit de evaluatie blijkt dat uiteindelijk slechts enkele cavernes geschikt zijn voor de opslag van gasolie. Het gebied Marssteden is pas recentelijk ontgonnen en er zijn geen ervaringen met de stabiliteit van deze holtes. Waarom wordt gekozen voor deze opslag als hiervoor slechts geringe ruimte beschikbaar is?

Datum
9 augustus 2010

Ons kenmerk
Adl_100809_01

Pagina
2 van 2

De caveerne aan de Windmolenweg ligt op de rand van een kwetsbaar natuurgebied en valt daarom buiten de alternatieven. Bij de evaluatie van de Auke Vleerstraat dient de toekomstige situatie in de toekomstige nieuwe fases in overweging genomen te worden.

6. Externe veiligheid (punt 3.2.2)

Mogelijk valt de bestaande zoutwinning niet binnen de categorie Brzo, maar geldt dit ook voor overslag en opslag van brandbare stoffen in de cavernes? Een risico analyse lijkt hier minimaal op zijn plaats, mede omdat er ook een verbinding blijft bestaan met het pekel leidingnetwerk, waarvan de integriteit de afgelopen jaren niet hoog gescoord heeft.

7. Verkeer en vervoer (punt 3.2.3 en 3.3.3)

Door de gekozen trucking variant, zal er een grootschalig transport worden opgezet vanuit de tussenopslag naar de cavernes en vice versa. Zoals reeds is opgemerkt lijkt een ander los-/opslagpunt meer voor de hand te liggen, in plaats van Hengelo. Daarnaast is de gekozen voorkeur route voor het transport door Tweekelo in strijd met het voornemen om dit gebied verkeersluw te laten. Hierbij is gekozen voor een verbod voor vrachtverkeer met uitzondering van bestemmingsverkeer. Dit betekent dat het transport plaats moet vinden via de A35 en dat hierdoor het argument van de locatiekeuze zoals aangegeven onder 2.4.1 vervalt. In de afweging zullen dus ook de locaties Winschoten en Veendam moeten worden meegenomen.

8. Geluid (punt 3.2.6 en 3.3.6)

Recentelijk is de geluidszonering van de Grolsch locatie aangepast. In de berekeningen zal rekening gehouden moeten worden met de reeds ingevulde ruimte.

9. Water (punt 3.2.8)

In het MER zal gekwantificeerd moeten worden welke risico's er zijn ten aanzien van vervuiling van oppervlakte- en grondwater. Zowel door transport ongevallen als door de overslag en opslag. Vegetatie en agrarische bedrijven in de omgeving zijn hiervoor zeer kwetsbaar en kunnen niet voortbestaan na een gasolie contaminatie.

10. Monitoren.

In het MER verwachten wij dat zal worden aangegeven welke maatregelen genomen zullen worden om risico's te beperken en welke hulpmiddelen zullen worden gebruikt om de situatie te monitoren, ofwel de maatregelen die zullen worden genomen bij mogelijke lekkages of emissies.

Met bovenstaande punten denken wij een bijdrage te kunnen leveren aan het voornemen gasolie op te slaan in zoutcavernes. In de komende tijd willen wij niet uitsluiten dat er nog nieuwe inzichten komen vanuit onze leden, die wij dan alsnog zullen communiceren.

Met vriendelijke groet,
Vereniging Behoud Tweekelo

Esther van Andel
Secretaris

5

Concept notitie Reikwijdte en detailniveau
(voornemen)

Voornemen gasolieopslag in zoutcavernes in regio Twente

Den Haag, juni 2010

Inhoudsopgave

1	Een m.e.r.-procedure voor gasolieopslag in zoutcavernes	6
1.1	Inleiding: gasolieopslag in zoutcavernes	7
1.2	Doelstelling	7
1.3	Rijkscoördinatieregeling	7
1.4	De m.e.r.-procedure	8
1.4.1	Waarom een milieueffectrapportage?	8
1.4.2	Door wie?	9
1.4.3	Procedurestappen	9
1.5	Procedure en tijdsplanning	10
1.6	Waar kunt u inspreken	10
1.7	Leeswijzer	10
2	Het project gasolieopslag in zoutcavernes	12
2.1	Huidige zoutwinningsactiviteit	13
2.2	Waarom gasolieopslag in zoutcavernes?	13
2.3	Voorgenomen activiteit	14
2.3.1	Opslagcapaciteit	15
2.3.2	Transport	15
2.3.3	Aanvoer / afvoer	16
2.3.4	Opslag	16
2.4	Locatiekeuze	17
2.4.1	Waarom Twente?	17
2.4.2	Trechtering	18
2.4.3	Uitsluitende criteria	18
2.4.4	Onderscheidende criteria	25
2.4.5	Overall conclusie na trechtering	28
3	Huidige situatie en te onderzoeken milieuaspecten	30
3.1	Beoordelingskader	31
3.2	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	31
3.2.1	Natuur / ecologie	31
3.2.2	Externe veiligheid	32
3.2.3	Verkeer en vervoer	32
3.2.4	Lucht	33
3.2.5	Licht	33
3.2.6	Geluid	33
3.2.7	Bodem	34
3.2.8	Water	34
3.2.9	Landschap en Cultuurhistorie	35
3.3	Mogelijke effecten	35
3.3.1	Natuur / ecologie	35
3.3.2	Externe veiligheid	35
3.3.3	Verkeer en vervoer	36
3.3.5	Licht	36
3.3.6	Geluid	36
3.3.7	Bodem en Water	37

4	Besluiten en beleidskader	38
4.1	Besluiten	39
4.2	Beleidskader	39
Bijlage 1 Verklarende woordenlijst		40
Bijlage 2 Rijkscoördinatieregeling		42
Bijlage 3 Beleid Ecologische Hoofdstructuur		44
Holleruimte kaart		

1

Een m.e.r.-procedure voor gasolieopslag in zoutcavernes

In dit hoofdstuk wordt een inleiding gegeven van de voorgenomen activiteit om gasolie op te slaan in zoutcavernes in de regio Twente en wordt de m.e.r.-procedure uitgelegd. Daarnaast wordt ingegaan op de tijdsplanning en de wijze waarop en wanneer men kan inspreken.

1.1 Inleiding: gasolieopslag in zoutcavernes

AkzoNobel Salt B.V. (verder: AkzoNobel) produceert en verkoopt onder andere zoutproducten, die worden gewonnen uit de ondergrondse zoutvoorraden (circa 300 tot 1600 meter diepte) in de nabije omgeving van Hengelo en Enschede. AkzoNobel wint zout door middel van oplosmijnbouw. Dit houdt in dat water in de ondergrondse zoutlaag geïnjecteerd wordt waardoor het zout oplost. Er ontstaan door deze winning ondergrondse holtes (cavernes) op de plaats waar oorspronkelijk het zout zat. Deze holtes zijn, nadat het zout is gewonnen, geschikt voor de opslag van vloeibare producten.

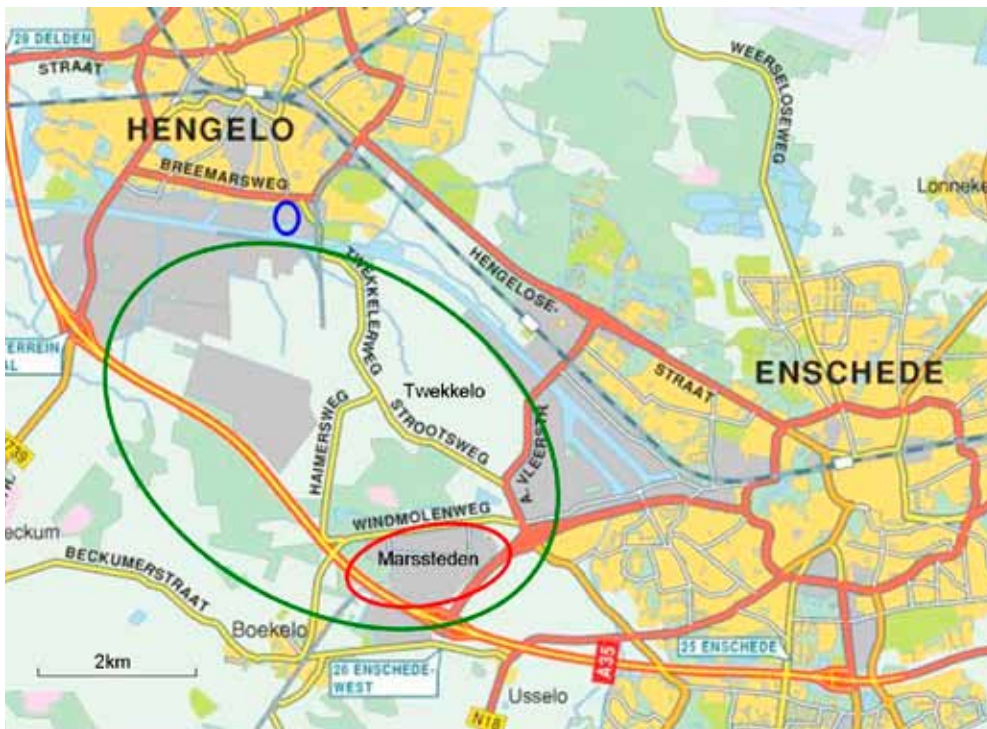
AkzoNobel¹ en North Sea Group² zijn voornemens om in bestaande zoutcavernes gasolie op te slaan. Gasolie zal door middel van schepen worden aangevoerd naar de Petroleumhaven in Hengelo en door middel van transport per as naar de boorputten van de zoutcavernes

worden getransporteerd. Daar zal de gasolie door middel van een pomp in verschillende zoutcavernes worden gebracht.

Er is reeds onderzoek uitgevoerd naar de geschiktheid van zoutcavernes voor gasolieopslag binnen het wingebed 'Twenthe-Rijn' en daaruit blijkt dat meerdere cavernes mogelijk geschikt zijn. Uit locatieonderzoek blijkt dat de meest geschikte cavernes gelegen zijn op het bedrijventerrein De Marssteden in de gemeente Enschede (hoofdstuk 2.4).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit project is het realiseren van langdurige (meerdere jaren) ondergrondse gasolieopslag in zoutcavernes. Landen die lid zijn van het Internationaal Energie Agentschap (IEA) hebben afgesproken dat elk land voor 90 dagen netto olie-importen in voorraad heeft (de zogenaamde strategische opslag).

Figuur 1.1 Overzichtsk kaart

In blauw: Petroleumhaven, depot North Sea Group
In groen: Zoekgebied voor zoutcavernes t.b.v. gasolieopslag
In rood: bedrijventerrein De Marssteden

1 AkzoNobel is de grootste verf- en coatingsproducent ter wereld en heeft een leidende positie in de chemische industrie. AkzoNobel Salt is onderdeel van de divisie Specialty Chemicals (www.akzonobel.com).

2 De North Sea Group combineert opslag en distributie met internationale trading en verkoop van minerale oliën en biobrandstoffen. De North Sea Group is in 2009 gevormd uit een fusie tussen Van der Sluijs Groep en FNR+ Holding (www.northseagroup.com).

Dit is vastgelegd in de Wet Voorraadvorming Olieproducten (WVA 2001)³.

Mede door veranderende consumptiepatronen van aardolieproducten bestaat er een toenemende (geografische) onbalans tussen vraag en aanbod op de oliemarkten. De vraag naar opslagcapaciteit neemt daardoor toe. De huidige strategische/langdurige (gas) olieopslagen zijn vooral gesitueerd nabij zeehavens (Rotterdam, Amsterdam, Vlissingen, Eemshaven). Om risico's zo goed mogelijk te spreiden is het gewenst om ook in het achterland strategische/langdurige (gas)olievoorraden aan te houden. De North Sea Group wil de gasolieopslagcapaciteit nabij Hengelo uitbreiden. AkzoNobel beschikt over een groot aantal bestaande zoutcavernes in de regio Twente waarvan een aantal voor gasolieopslag kan worden aangewend om aan de doelstelling te voldoen. De doelstelling van dit project wordt nader omschreven en gemotiveerd in hoofdstuk 2.

1.3 Rijkscoördinatieregeling

Normaal gesproken beslissen gemeenten via bestemmingsplannen over de ruimtelijke ordening binnen hun grenzen. Per 1 juli 2008 zijn de nieuwe Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de daarbij horende invoeringswet in werking getreden. Eén van de nieuwe regels in deze wet is de rijkscoördinatieregeling.

De rijkscoördinatieregeling is bedoeld om bij projecten van nationaal belang de besluitvorming te stroomlijnen en te versnellen. Ook de besluitvorming over energie-infrastructuurprojecten zoals de (strategische/langdurige) gasolieopslag in zoutcavernes kan via deze rijkscoördinatieregeling verlopen⁴. De wet waarin dit alles is geregeld, is per 1 maart 2009 in werking getreden. De rijkscoördinatieregeling is op grond van artikel 141a eerste lid van de Mijnbouwwet ook van toepassing op de besluitvorming over gasolieopslag in zoutcavernes. De Minister van Economische Zaken (EZ) is voor dit project aangewezen als projectminister.

De locatie van de gasolieopslag in zoutcavernes wordt dan ook vastgelegd in een rijksinpassingsplan: een ruimtelijk besluit dat op rijksniveau wordt genomen. De Ministers van EZ en VROM treden hierbij gezamenlijk op als bevoegd gezag. Het rijksinpassingsplan komt in de plaats van het bestemmingsplan. Net als bij wijziging of vaststelling van een bestemmingsplan is er de mogelijkheid tot inspraak en beroep.

Een rijksinpassingsplan heeft eenzelfde mate van binding en gedetailleerdheid als een "normaal" bestemmingsplan. Het heeft in beginsel ook hetzelfde ruime afwegingskader waarbij alle ruimtelijk relevante belangen moeten worden afgewogen. Een belangrijk wettelijk criterium is dat sprake moet zijn van een goede ruimtelijke ordening.

Het ruimtelijk besluit over de locatie van de gasolieopslag in zoutcavernes wordt mede gebaseerd op de uitkomsten van het milieueffectrapport (MER)⁵ en vastgelegd door de Ministers van EZ en VROM. In bijlage 2 wordt nog nader ingegaan op de rijkscoördinatieregeling.

1.4 De m.e.r.-procedure

1.4.1 Waarom een milieueffectrapportage?

Wanneer de totale gasolieopslagcapaciteit groter is dan 200.000 ton is de activiteit m.e.r.-plichtig (Besluit milieueffectrapportage van 1994, onderdeel C categorie 25). Omdat de activiteit *mogelijk* een grotere gasolieopslagcapaciteit dan 200.000 ton behelst, wordt voor de opslag van gasolie in zoutcavernes de procedure voor een m.e.r. doorlopen. Hiermee geeft AkzoNobel en het bevoegd gezag voor het plandeelte inzicht in de (mogelijke) effecten.

Uit hoofdstuk 2 blijkt bedrijventerrein De Marssteden de meest geschikte locatie voor de voorgenomen activiteit. Het initiatief is niet in het huidige bestemmingsplan 'De Marssteden' uit 1966 geregeld dan wel in het ontwerpbestemmingsplan 'De Marssteden 2005' uit 2009. De opslag van gasolie in zoutcavernes dient daarom planologisch vastgelegd te worden in een rijksinpassingsplan.

Modernisering m.e.r.- wetgeving

Per 1 juli 2010 treedt de Wet van 17 december 2009 tot wijziging van de Wet milieubeheer (Wm) en enkele daarmee verband houdende wetten (modernisering van de regelgeving over de milieueffectrapportage) in werking.

Uit de overgangsbepalingen van deze wet blijkt dat de m.e.r.-procedure ten behoeve van het project gasolieopslag in zoutcavernes onder de nieuwe regelgeving valt.

Doel van de modernisering is dat meer maatwerk mogelijk is door minder procedurele verplichtingen. Daarmee wordt de lijn die al in 2006 is ingezet bij de invoering van de EU-richtlijn 'm.e.r. voor plannen' doorgezet naar 'm.e.r. voor besluiten' (projecten).

Na de wetwijziging per 1 juli 2010 gelden de volgende procedures: ⁶

- plan-m.e.r.-procedure.

³ In 2007 heeft het Ministerie van Economische Zaken de WVA 2001 laten evalueren. Op basis van deze uitkomsten en de nieuwe Europese richtlijn voor olievoorraden (2009/119/EG) past Nederland de WVA 2001 aan.

⁴ De basis hiervoor ligt in Wijziging van de Elektriciteitswet 1998 (Stb 2008, 416), de Mijnbouwwet en de Gaswet in verband met toepassing van de rijkscoördinatieregeling op energie-infrastructuurprojecten. Deze wet is per 1 maart 2009 in werking getreden.

⁵ Binnen de m.e.r.-procedure worden de volgende afkortingen gebruikt: de m.e.r. en het MER. De m.e.r. duidt de procedure van milieueffectrapportage aan, zoals het onderzoek, de inspraak en alle bijkomende adviezen en dergelijke. De afkorting MER staat voor het eindproduct, het milieueffectrapport.

⁶ Zie www.commissiener.nl factsheet nr. 10.

- beperkte project-m.e.r.-procedure.
- uitgebreide project-m.e.r.-procedure.

De plan-m.e.r.-procedure blijft na de wetwijziging bijna hetzelfde. De veranderingen zijn:

- in de voorfase moet gelegenheid worden geboden om zienswijzen in te dienen op het voornemen tot het voorbereiden van een plan;
- een toetsingadvies van de Commissie-m.e.r. is verplicht bij alle plan-m.e.r.'en.

Na de wetwijziging per juli 2010 zijn er twee typen project-m.e.r.-procedures, te weten de beperkte- en de uitgebreide project-m.e.r.-procedure. Welke procedure wordt gevolgd hangt af van het besluit dat wordt genomen.

De beperkte project-m.e.r.-procedure is onder meer van toepassing op milieuvergunningen zonder dat daarbij sprake is van een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet. De beperkte procedure kent minder procedurele verplichtingen, vooral in de fase voorafgaand aan het opstellen van het MER. Voor (onder meer) projecten waarvoor in eerste instantie de beperkte project-m.e.r.-procedure moet worden doorlopen, maar waarvoor tevens een passende beoordeling gemaakt moet worden, geldt de uitgebreide (project-m.e.r.-)procedure.

M.e.r.-beoordeling inzake project Gasolieopslag in zoutcavernes

Ten behoeve van het onderhavige project moet een plan-m.e.r.-procedure alsmede een beperkte project-m.e.r.-procedure worden doorlopen. Dit houdt verband met het volgende: Uit bijlage C, (categorie 25, kolom 4) bij de bijlage bij het Besluit-m.e.r. 1994 vloeit voort dat in casu de project-m.e.r.-plicht gekoppeld is aan de benodigde milieuvergunning. Er bestaat geen plicht tot het maken van een passende beoordeling ten behoeve van de milieuvergunning, waardoor de beperkte project-m.e.r.-procedure van toepassing is. Voor het ruimtelijke plan wordt een plan-m.e.r.-procedure gevolgd (ingevolge Bijlage C bij het Besluit-m.e.r. 1994, categorie 25, kolom 3).

Omdat ten behoeve van onderhavig project een gecombineerd MER wordt gemaakt voor het plan en het besluit, wordt de uitgebreide procedure gevolgd.

1.4.2 Door wie?

Het MER wordt opgesteld door AkzoNobel voor wat betreft het project-MER-deel en de Ministers van EZ en VROM, voor wat betreft het plan-MER-deel omdat deze beide partijen verantwoordelijk zijn voor respectievelijk de project-m.e.r.-procedure en de plan-m.e.r.-procedure. Bevoegde gezagen voor de m.e.r. zijn voor het plan-m.e.r.-deel de Ministers van EZ en VROM gezamenlijk. Bevoegd gezag voor het project-m.e.r.-deel is de Minister van EZ omdat deze het besluit neemt waarvoor het MER wordt gemaakt (nl. de milieuvergunningen).

1.4.3 Procedurestappen

Stap 1: Mededeling

De procedure voor de project-m.e.r. begint met de schriftelijke mededeling van de initiatiefnemer aan het bevoegd gezag. Met het indienen van deze notitie ("voornemen gasolieopslag in zoutcavernes") wordt deze mededeling gedaan. De mededeling van de initiatiefnemer vormt tevens aanleiding voor de kennisgeving onder stap 2.

Stap 2: Kennisgeving en zienswijze

Het bevoegd gezag geeft openbaar kennis van het voornemen om een plan te gaan vaststellen dan wel de ontvangst van de mededeling van het voornemen een besluit aan te vragen waarvoor de m.e.r.-plicht geldt. Kennisgeving van het voornemen vindt plaats door plaatsing in de Staatscourant en nieuwsbladen (regionale kranten): 7.9 Wm in combinatie met 3.12 Algemene wet bestuursrecht (Awb). In die kennisgeving staat onder meer, wanneer en waar de stukken ter inzage worden gelegd, wat de inspraakmogelijkheden zijn en of de Commissie-m.e.r. of een andere onafhankelijke instantie in de gelegenheid wordt gesteld advies uit te brengen over het voornemen.

Voor het onderhavige project betreft de kennisgeving een gecombineerde project-m.e.r. en plan-m.e.r. Er is daarom gekozen voor het toelaten van zienswijzen naar aanleiding van de mededeling die betrekking hebben op zowel het project-m.e.r.-deel als op het plan-m.e.r.-deel.

Stap 3: Advies en raadpleging over reikwijdte en detailniveau

Het bevoegd gezag raadpleegt de adviseurs en de bestuursorganen die ingevolge het wettelijk voorschrift waarop het besluit en het plan berusten bij de voorbereiding van het besluit en plan moeten worden betrokken over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Tegelijkertijd kan het bevoegd gezag het voornemen voor advies aan de onafhankelijke commissie-m.e.r. sturen.

Stap 4: Vaststellen reikwijdte en detailniveau

Na raadpleging van bestuursorganen en adviseurs wordt, uiterlijk zes weken na ontvangst van het voornemen, de notitie reikwijdte en detailniveau vastgesteld. Daarbij wordt tevens door het bevoegd gezag voor de milieuvergunning advies uitgebracht over het projectdeel van het MER.

Stap 5: Opstellen van de milieueffectrapportage

In een m.e.r.-procedure worden milieueffecten onderzocht en afgewogen. Het MER dient als input voor de besluitvorming. In dit geval voor zowel de milieuvergunning als het rijksinpassingsplan. Het doel van de procedure is om het milieubelang een volwaardige rol te laten spelen in de besluitvorming.

Stap 6: Ter inzage en zienswijze

Wanneer het MER is afgerond, maakt het bevoegd gezag dit bekend en wordt het MER gelijktijdig met het ontwerp-rijksinpassingsplan en de ontwerpvergunningen voor de gasolieopslag in zoutcavernes ter inzage gelegd. Hierop kunnen zienswijzen worden ingediend.

Stap 7: Advies commissie voor de milieueffectrapportage

De Commissie geeft advies over het MER. Dit gebeurt tegelijkertijd met inzage van de ontwerp-besluiten. Voor het uitbrengen van het toetsingsadvies geldt dezelfde termijn als voor het inbrengen van zienswijzen (art. 7.12 Wm, zoals deze luidt vanaf 1 juli 2010). In beginsel geldt een termijn van 6 weken.

Stap 8: Besluit, motivering en bekendmaking

In het definitieve rijksinpassingsplan en bij de definitieve milieuvergunningen houdt het bevoegd gezag rekening met alle milieugevolgen die de activiteit, waarop het plan en de vergunning betrekking hebben, kunnen hebben. In het besluit wordt onder meer vermeld de wijze waarop rekening is gehouden met het MER, de ingebrachte zienswijzen en de adviezen van de Commissie-m.e.r.

Stap 9: Evaluatie

Het bevoegd gezag evalueert de werkelijk optredende milieugevolgen zoals beschreven is in de evaluatieparagraaf van het genomen besluit. Het bevoegd gezag neemt indien dat naar zijn oordeel nodig is aanvullende maatregelen die hem ter beschikking staan om de gevolgen voor het milieu te beperken of ongedaan maken.

1.5 Procedure en tijdsplanning

De Mijnbouwwet bepaalt dat de procedures voor het ruimtelijk besluit (rijksinpassingsplan) en de uitvoeringsmodule (vergunningen en ontheffingen) in beginsel tegelijkertijd worden doorlopen. Hierdoor worden alle beroepsprocedures gebundeld, waardoor voor alle besluiten samen één beroepsmoment ontstaat. Op deze wijze wordt op belangrijke wijze bijgedragen aan de stroomlijning en versnelling van het proces.

De planning voor de procedures en besluiten zijn op hoofdlijnen als volgt:

Zomer 2010	Bekendmaking voornemen en raadpleging betrokken bestuursorganen
Tweede helft 2010 en eerste helft 2011	Opstellen MER, ontwerp rijksinpassingsplan en ontwerp vergunningen gevolgd door inspraak en advies.
Tweede/derde kwartaal 2011	Vaststellen rijksinpassingsplan en definitieve besluiten.

De planning is om in 2011 de procedures af te ronden en te starten met de opslag van gasolie in de cavernes.

1.6 Waar kunt u inspreken

Met dit voornemen informeren het bevoegde gezag EZ en VROM alsmede AkzoNobel u over de start van de m.e.r.-procedure. In het voornemen staat aangegeven op welke wijze het milieuonderzoek zal worden uitgevoerd. Een ieder wordt uitgenodigd zijn zienswijze te geven op dit voornemen⁷ "Gasolieopslag in zoutcavernes in regio Twente". U kunt gericht aangeven wat naar uw mening moet worden onderzocht en op welk detailniveau dat moet gebeuren om bij te dragen aan een gefundeerde en gemotiveerde besluitvorming. U kunt uw reactie onder vermelding van "Inspraak gasolieopslag zoutcavernes in regio Twente" sturen naar:

Inspraakpunt gasolieopslag zoutcavernes Twente
Bureau Energieprojecten
Postbus 223
2250 AE Voorschoten

1.7 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 'Het project gasolieopslag in zoutcavernes' wordt de achtergrond van het totale project toegelicht en wordt ingegaan op de noodzaak van het opslaan van gasolie in zoutcavernes en de locatiekeuze.

In hoofdstuk 3 worden de 'Huidige situatie en te onderzoeken milieuaspecten' toegelicht. Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van milieuaspecten waarop een effect naar aanleiding van het initiatief mogelijk is.

De benodigde besluiten en de relevante beleidsplannen en regelgeving die direct of indirect van invloed zijn op de voorgenomen activiteit worden weergegeven in hoofdstuk 4 'Besluiten en beleidskader'.

⁷ Art. 7.14 lid 4 Wet milieubeheer

2

Het project gasolieopslag in zoutcavernes

In dit hoofdstuk wordt de achtergrond van het totale project toegelicht en wordt ingegaan op de noodzaak van het opslaan van gasolie in zoutcavernes en de locatiekeuze.

2.1 Huidige zoutwinningsactiviteit

Bij zoutwinning wordt een stroom water naar de winningslocatie gepompt en onder druk in de bodem gebracht. Het steenzout lost op in het geïnjecteerde water en wordt als pekels weer naar boven gevoerd (uitloging). Tevens wordt een zogenaamd oliedak aangebracht in de caveerne. Dit oliedak regelt de hoeveelheid op te lossen zout en de richting waarin de caveerne zich ontwikkelt. De inrichtingen zijn continu in bedrijf. De gehele ontwikkeling van een caveerne (uitlogings-fase) duurt circa 10 tot 25 jaar. De caveerne blijft gevuld met pekels. In de caveerne is dus al olie aanwezig als mijnbouwhulpstof. Olie wordt ingebracht voor de aanvang van de pekelsproductie. De olie wordt aangevoerd met tankwagens. Het totale volume olie bij een volgroeide caveerne is maximaal 100 m³, dit is een olielaag van circa 1 a 2 cm.

2.2 Waarom gasolieopslag in zoutcavernes?

AkzoNobel en North Sea Group hebben het doel om gasolie langdurig op te slaan in bestaande zoutcavernes in Twente. De North Sea Group heeft de wens om te voldoen aan de vraag naar strategische/langdurige gasolieopslag en AkzoNobel heeft zoutcavernes die geschikt zijn om voor dit doel aangewend te worden.

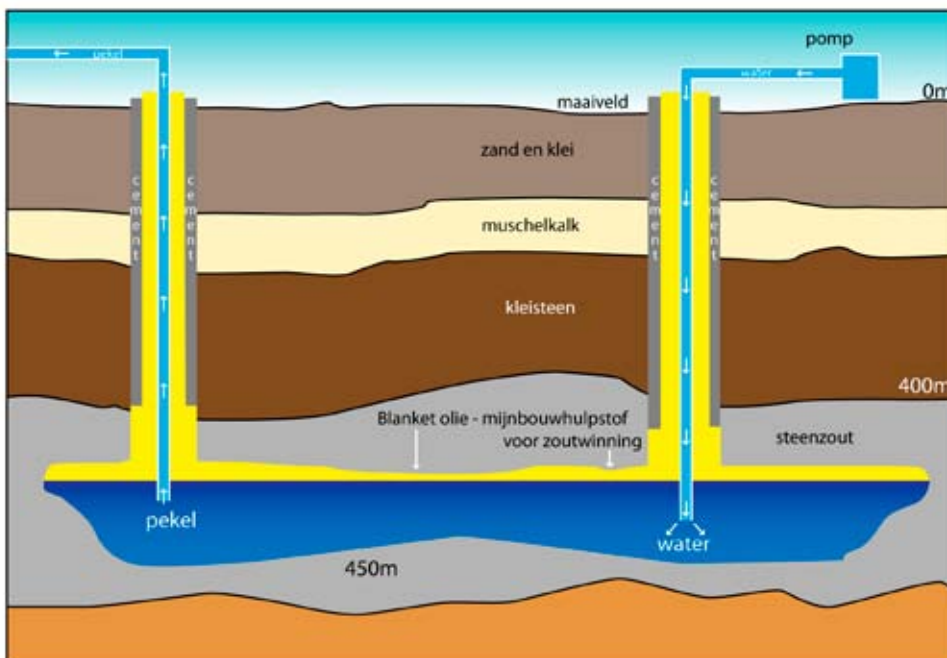
Strategische gasolieopslag

Strategische olievoorraden kenmerken zich door een langdurige opslag in een aaneengesloten periode (in het algemeen meerdere jaren). Landen die lid zijn van het Internationaal Energie Agentschap (IEA) hebben afgesproken dat elk land voor 90 dagen netto olie-importen in voorraad heeft. Dit is vastgelegd in de Wet Voorraadvorming Olieproducten (WVA 2001)⁸. Langdurige strategische opslag is dan ook van nationaal belang, dit is via het Ministerie van EZ georganiseerd.

Langdurige gasolieopslag

Mede door veranderende consumptiepatronen van aardolieproducten bestaat er een toenemende (geografische) onbalans tussen vraag en aanbod op de oliemarkten. De onbalans leidt enerzijds tot export van groeiende overschotten en anderzijds tot toenemende import van producten. De vraag naar opslagcapaciteit neemt daardoor toe.

De huidige strategische/langdurige gasolieopslagen zijn vooral gesitueerd nabij zeehavens (Rotterdam, Amsterdam, Vlissingen, Eemshaven). Om risico's zo goed mogelijk te spreiden is het raadzaam om ook in het achterland strategische/langdurige gasolievoorraden aan te houden.

Figuur 2.1

Schematische weergave van zoutwinning door middel van oplosmijnbouw

⁸ In 2007 heeft het Ministerie van Economische Zaken de WVA 2001 laten evalueren. Op basis van deze uitkomsten en de nieuwe Europese richtlijn voor olievoorraden (2009/119/EG) past Nederland de WVA 2001 aan.

Door de opslagcapaciteit nabij Hengelo uit te breiden zal North Sea Group zowel bestaande als nieuwe klanten de mogelijkheid bieden hun positie in Nederland en Europa te versterken.

Hergebruik cavernes

AkzoNobel beschikt over een groot aantal zoutcavernes in de regio Twente. Na het winnen van zout blijft er pekkel achter in de gecreëerde holruimtes (cavernes) en deze blijven veelal ongebruikt. In Duitsland⁹ en de Verenigde Staten worden de zoutcavernes al sinds 1960 gebruikt voor de opslag van olieproducten. Het hergebruik van materiaal en middelen staat bij AkzoNobel hoog op de agenda. In dit kader past het hergebruik van de zoutcavernes ook in het beleid van AkzoNobel.

Voordelen (gas)olieopslag in cavernes

Het gebruik van cavernes heeft verschillende voordelen ten opzichte van conventionele olieopslag:

Minimale bovengrondse aanpassingen. Er zijn hierdoor geen landschappelijke ingrepen nodig. Het ruimtegebruik op maaiveld-niveau blijft ongewijzigd.

Grotere externe veiligheid, mede doordat brand en brandoverslag (risicofactor bij reguliere olieopslagterminals) zijn uitgesloten. Geen kwaliteitsachteruitgang door oxidatie van het product. Het product heeft daarom ook een lage verversingsgraad.

2.3 Voorgenomen activiteit

AkzoNobel en North Sea Group zijn voornemens om in 2011 in bestaande zoutcavernes gasolie op te slaan. De gasolie wordt met trucks aangevoerd naar de desbetreffende caveerne. Er is een tijdelijke bovengrondse installatie op de boringlocatie aanwezig ten behoeve van gasolieoverslag. Binnen een kort tijdsbestek, gedurende enkele weken of maanden (afhankelijk van het volume), zal de caveerne worden gevuld met gasolie. Vervolgens zullen er gedurende een lange periode geen activiteiten op deze locatie worden uitgevoerd. Na verloop van tijd zal de gasolie uit de caveerne gepompt worden en via dezelfde route naar het depot van de North Sea Group worden vervoerd.

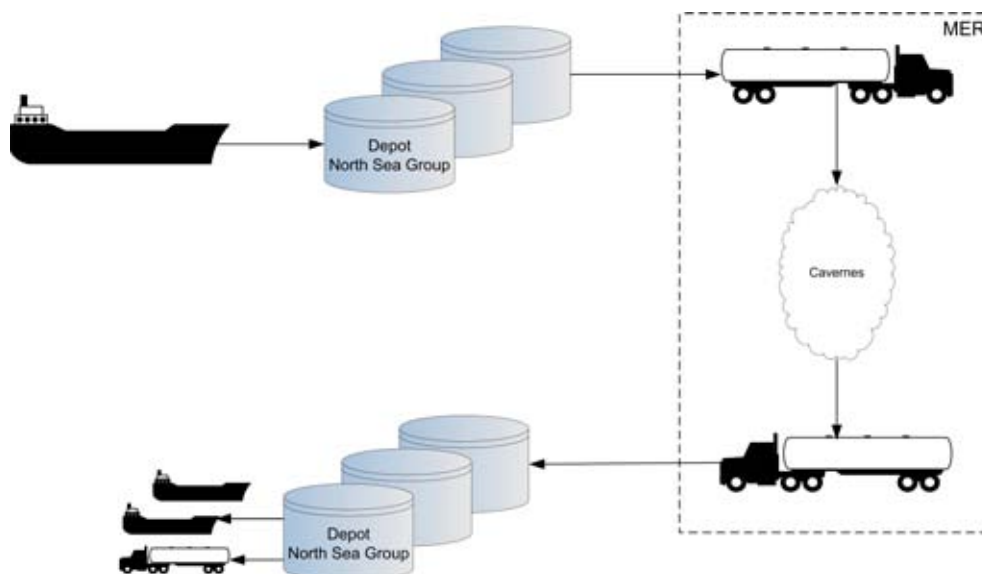
Het project is opgedeeld in twee fasen. Het voornemen is om te starten met het opslaan van gasolie in cavernes in 2011, dit is fase 1. Fase 2 is een mogelijke uitbreiding in 2 tot 5 jaar hierna.

Binnen de scope van het MER zit het transport van gasolie per vrachtwagen van en naar de cavernes en het vullen, opslaan en legen van de cavernes. Alle activiteiten die zich op het depot van de North Sea Group afspelen, zoals aanvoer per schip en het overladen in vrachtwagens, zijn reeds vergund en vallen buiten de scope van het MER.

Onderstaand schema geeft bovenstaande nog eens weer, waarbij tevens is aangegeven welk onderdeel in de milieueffectrapportage wordt meegenomen (omkaderd).

Figuur 2.2

Schematisch overzicht voorgenomen activiteit

⁹ Nord-West-Kavernengesellschaft slaat in 58 cavernes ongeveer 10.000.000 m³ olie op.

2.3.1 Opslagcapaciteit

Het volume van geschikte cavernes ligt tussen de 150.000 m³ en 350.000 m³. De cavernes zullen niet geheel gevuld worden. Er zal altijd een nader te bepalen percentage pekel in de caverne blijven zitten. De grootte van de cavernes verschilt doordat een aantal van de cavernes nog in gebruik is en nog niet volgroeid is. Het beoogde opslagvolume in één caverne is minimaal 150.000 m³, dit vanwege de economische haalbaarheid van het project. De investering per caverne is voor kleinere opslagvolumes te groot.

Bij zoutwinning wordt ook olie in de cavernes gebruikt als mijnbouw-hulpstof. Opslag van gasolie komt feitelijk neer op het verhogen van de huidige laag van enkele centimeters naar circa 10 meter.

Op dit moment is nog niet bekend welke cavernes exact gebruikt zullen worden. Het rijksinpassingsplan zal voor alle cavernes binnen één gebied gaan gelden. Mogelijk wordt voor een beperkter aantal cavernes de benodigde vergunningen aangevraagd.

2.3.2 Transport

Pijpleiding-variant

Er is door AkzoNobel en North Sea Group gekeken naar de mogelijkheid van het aanleggen van een pijpleiding tussen de Petroleumhaven en bestaande cavernes die geschikt zijn voor gasolieopslag. De afstand tussen losplaats van de gasolie en opslag zal minimaal enkele kilometers bedragen (hemelsbreed). Een pijpleiding zal echter door een groot aantal percelen van verschillende eigenaren gaan en moet ook onder het Twentekanaal worden geboord. De kosten van het aanleggen van een pijpleiding zijn dusdanig hoog dat het initiatief niet meer rendabel kan worden uitgevoerd. Daarnaast heeft de aanleg van een pijpleiding (mogelijk) effect op bodem en water, archeologie en voor de landbouw. Deze variant valt daarom om deze redenen af.

Figuur 2.3

Rood omcirkeld: North Sea Group

Blauw omcirkeld: AkzoNobel

Trucking-variant

AkzoNobel en North Sea Group hebben daarom besloten een trucking-variant verder te gaan ontwikkelen voor de opslag van gasolie in bestaande cavernes.

De trucking-variant gaat uit van de aanvoer van gasolie per schip naar de Petroleumhaven in Hengelo waarna deze wordt overgeladen in vrachtwagens die direct naar de cavernes rijden.

Aangezien het hier om strategische/langdurige opslag gaat, waarbij de gasolie dus voor langere tijd in de cavernes blijft, zijn de transportbewegingen beperkt en de impact op de omgeving relatief laag. Tijdens het vullen en legen van één caverne zullen twee trucktransporten per uur plaatsvinden. Dit zal normaal gesproken dag en nacht doorgaan voor een periode van enkele maanden. De verwachting is dat het vullen en legen van iedere caverne eens in de vijf jaar zal plaatsvinden.

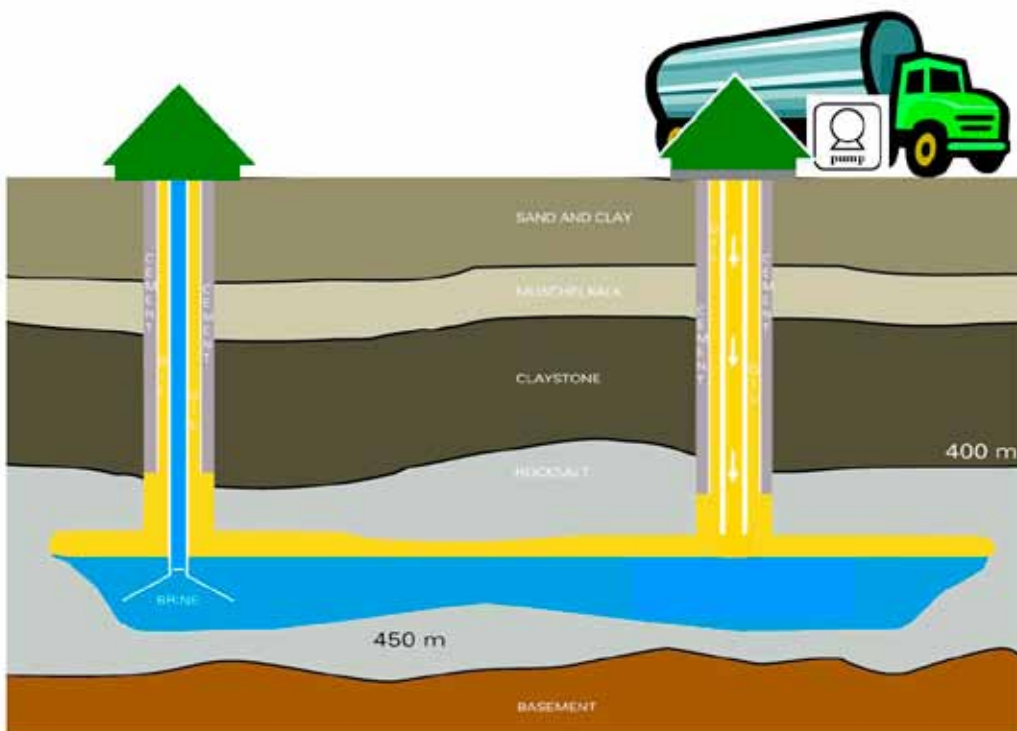
2.3.3 Aanvoer / afvoer

De aanvoer van gasolie zal plaatsvinden door middel van Rijnaken (groot rijnschip) over het Twentekanaal. Op het oliedepot van de North Sea Group zal de gasolie tijdelijk worden opgeslagen in tanks. In Figuur 2.3 is de locatie van de North Sea Group weergegeven. Vervolgens zal per truck de gasolie worden vervoerd naar de cavernes. Dat houdt in de praktijk in dat het vullen/leggen van een caverne een proces is waarbij een tweetal tankwagens per uur de caverne zal aandoen. Na verloop van tijd zal de gasolie uit de caverne gepompt worden en via dezelfde route naar het oliedepot van de North Sea Group worden vervoerd.

2.3.4 Opslag

Nadat de gasolie met vrachtwagens is aangekomen zal de gasolie door middel van een tijdelijke pompinstallatie in de caverne worden gebracht. In figuur 2.4 is een schematische weergave van het vullen van een caverne weergegeven.

De cavernes blijven altijd gevuld, met gasolie en/of met pekels. Hierdoor zijn er geen emissies naar de buitenlucht.

Figuur 2.4

Schematische weergave van het vullen van een caverne met gasolie

Geel = Olie | Blauw = Pekel

2.4 Locatiekeuze

2.4.1 Waarom Twente?

Binnen de grenzen van Nederland zijn op drie locaties zoutcavernes aanwezig die potentieel geschikt zijn voor de opslag van ruwe olie of aardolieproducten:

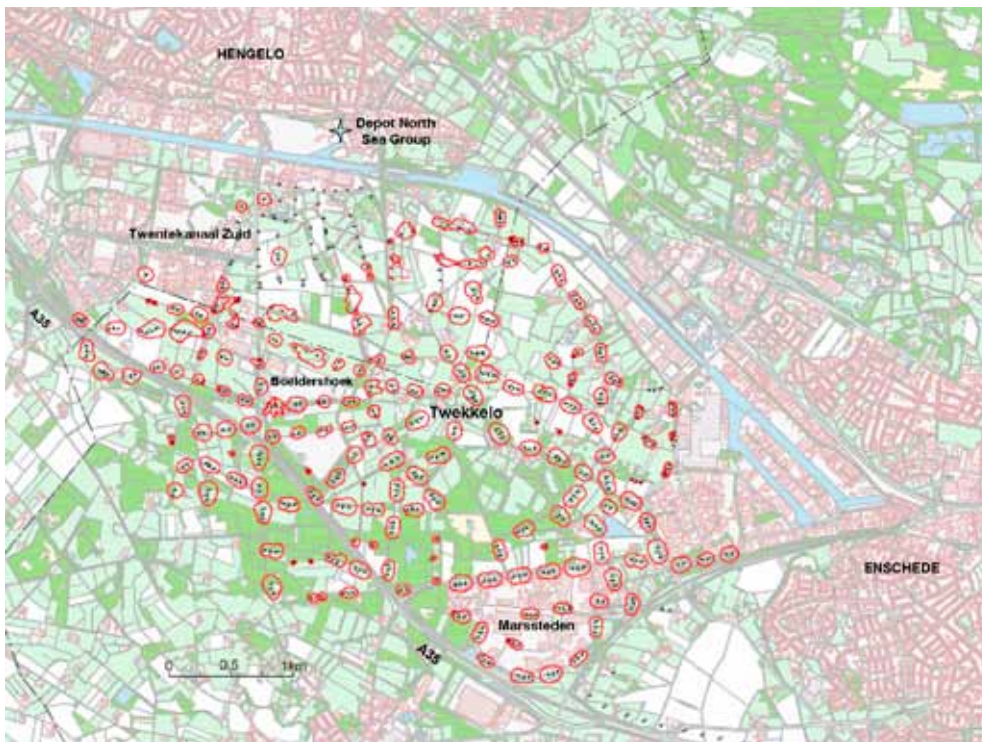
- Twente.
- Winschoten.
- Veendam.

De hier gevormde cavernes zijn allen ontstaan als gevolg van zoutwinning door AkzoNobel.

De afstand tussen het dichtstbijzijnde North Sea Group overslagdepot en de zoutcavernes is in de regio Twente aanzienlijk korter (ongeveer 6 km) ten opzichte van Winschoten (ca. 25 km) en Veendam (ca. 35km). Wat betreft transportafstanden heeft Twente dan ook een voordeel.

Verder betreft het voornemen de opslag van gasolie van verschillende afkomst en/of kwaliteiten. De markt vraagt om meerdere, relatief kleinere opslagvoorzieningen waarin verschillende gasolieproducten apart opgeslagen kunnen worden. Hiervoor zullen verschillende cavernes ingericht moeten worden. In de regio Twente zijn tientallen cavernes beschikbaar ten opzichte van enkele in Winschoten en Veendam. Daarnaast hebben de zoutcavernes in Winschoten en Veendam volumes die gemiddeld een factor 10 groter zijn dan zoutcavernes in de regio Twente. Hierdoor kun je maar enkele grote cavernes ontwikkelen voor enkele variëteiten aan producten. Dit sluit op dit moment niet aan bij de vraag uit de markt. Op basis van het bovenstaande is gebleken dat de opslag van gasolie in verschillende zoutcavernes alleen realiseerbaar is in de regio Twente.

In onderstaande figuur zijn de cavernes in de regio Twente weergegeven.

Figuur 2.5
Overzicht cavernes in regio Twente
(2009)

2.4.2 Trechtering

Er is onderzoek uitgevoerd naar een geschikte locatie voor de opslag van gasolie in zoutcavernes. Hierbij zijn de locatiealternatieven getrechterd om tot een goede locatiekeuze te komen. Het is daarbij noodzakelijk dat bekend is waaraan de caveerne (en de omgeving van de caveerne) moet voldoen. Ten eerste heeft AkzoNobel uitsluitende criteria geformuleerd ("waar het technisch niet kan"). Daarna is op basis van vergelijkende criteria ("wat heeft de voorkeur") verder getrechterd. Dit trechteringsproces ziet er schematisch als volgt uit:

2.4.3 Uitsluitende criteria

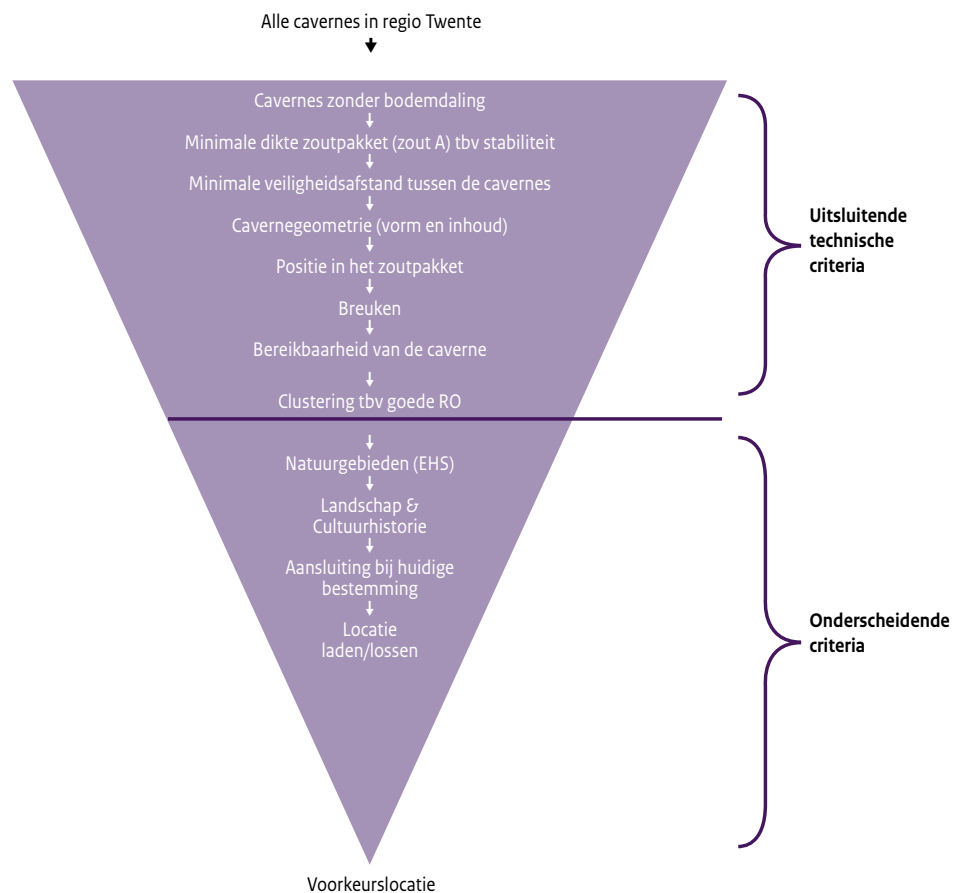
Bodemdaling

Sinds 1933 wint AkzoNobel Salt zout in de winningvergunningen Twenthe-Rijn en Twenthe-Rijn-Uitbreiding. Vanaf 1960 doet zich in verschillende delen van het wingebied bodemdaling aan het maaiveld voor.

Vervolgens zijn er diverse onderzoeken gestart naar de bodemdaling. In 2007 is vast komen te staan dat de kansen op bodemdaling per caveerne voor het overgrote deel voldoende bekend is. Cavernes, waarbij bodemdaling een rol speelt, of kan gaan spelen, zijn de oudere, uit productie genomen cavernes, die niet voldoen aan de huidige uitgangspunten voor lange-termijn stabiliteit.

Deze cavernes en hun invloedsfeer ten aanzien van bodemdaling zijn in kaart gebracht en komen niet in aanmerking voor opslag van gasolie (Stuurgroep Bodemdaling door zoutwinning Twente, Resultaten uitvoeringsfase, januari 2008).

Figuur 2.6
Proces van trechtering

Bovengenoemde criteria worden in de volgende paragrafen nader uitgewerkt.

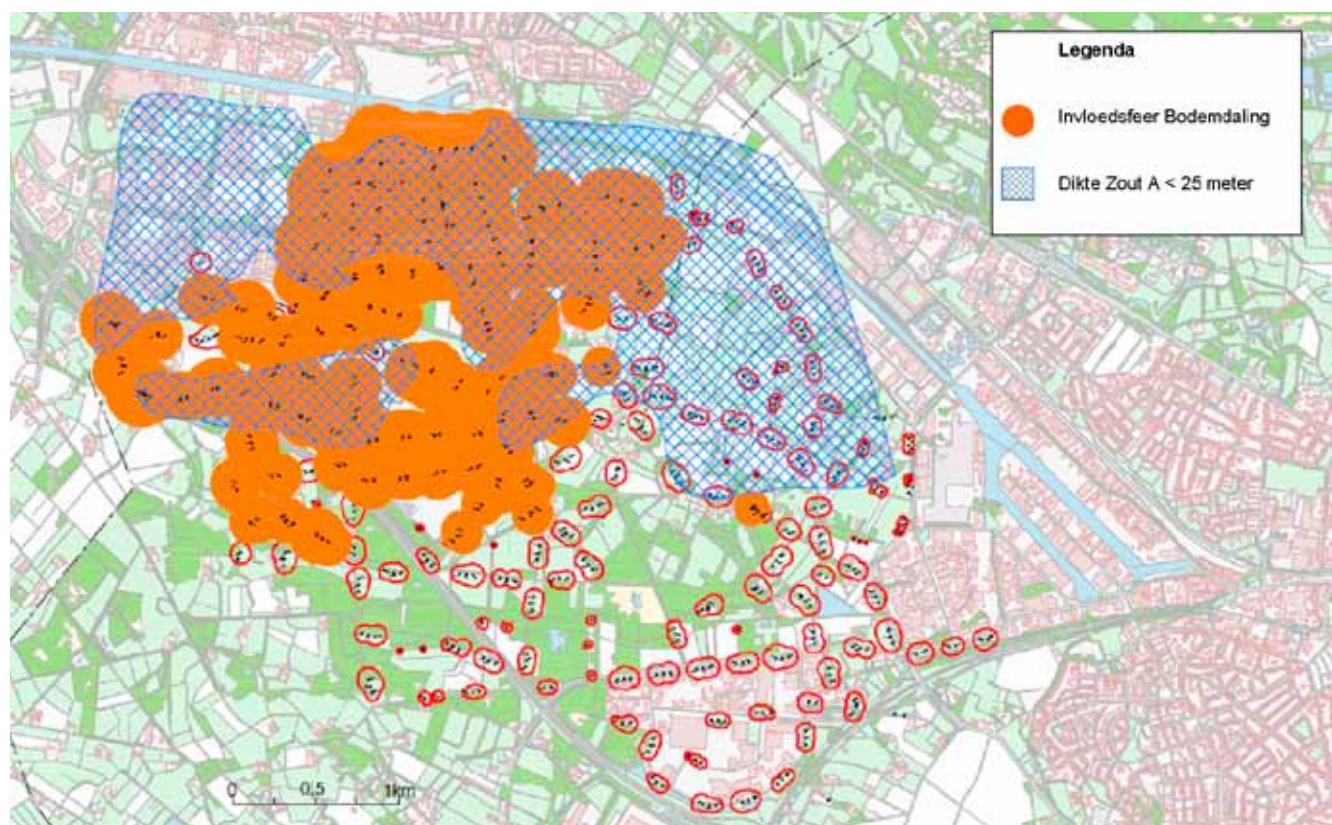
Sinds 2005 legt AkzoNobel nieuwe cavernes aan, en loogt producerende cavernes uit, volgens de richtlijnen van “Good Salt Mining Practice” (GSMP). Deze cavernes zijn daardoor inherent veilig en er treedt geen bodemdaling van betekenis op. Deze cavernes komen in aanmerking.

Minimale dikte zoutpakket *tbv stabiliteit*

Het caveerneopslagvolume moet minimaal 150.000 m³ bedragen om de investering voldoende rendabel te maken. Om lange-termijn stabiliteit te kunnen garanderen dient het zoutdak van voldoende dikte te zijn. In combinatie met bovenstaand criterium ten aanzien van het caveernevolume is het van belang dat zoutlaag A¹⁰ minimaal 25 meter dik is. Is deze dunner dan komen de cavernes niet in aanmerking voor de opslag van gasolie.

Figuur 2.7

Cavernes die uitgesloten worden vanwege bodemdaling en beperkte dikte zoutpakket

¹⁰ Het betreffende zoutpakket is opgebouwd uit een viertal steenzoutlagen met de benaming A, B, C en D (van onderen naar boven). De zoutlagen worden gescheiden door dunne steenbanken. Het zout A is de oudste en dikste laag. Alle producerende zoutcavernes zijn hun ontwikkeling gestart in Zout A en vervolgens afhankelijk van de dikte van Zout A doorontwikkeld tot in Zout B en / of C. Voor olieopslag zijn alleen cavernes geschikt die zich nog volledig in Zout A bevinden.

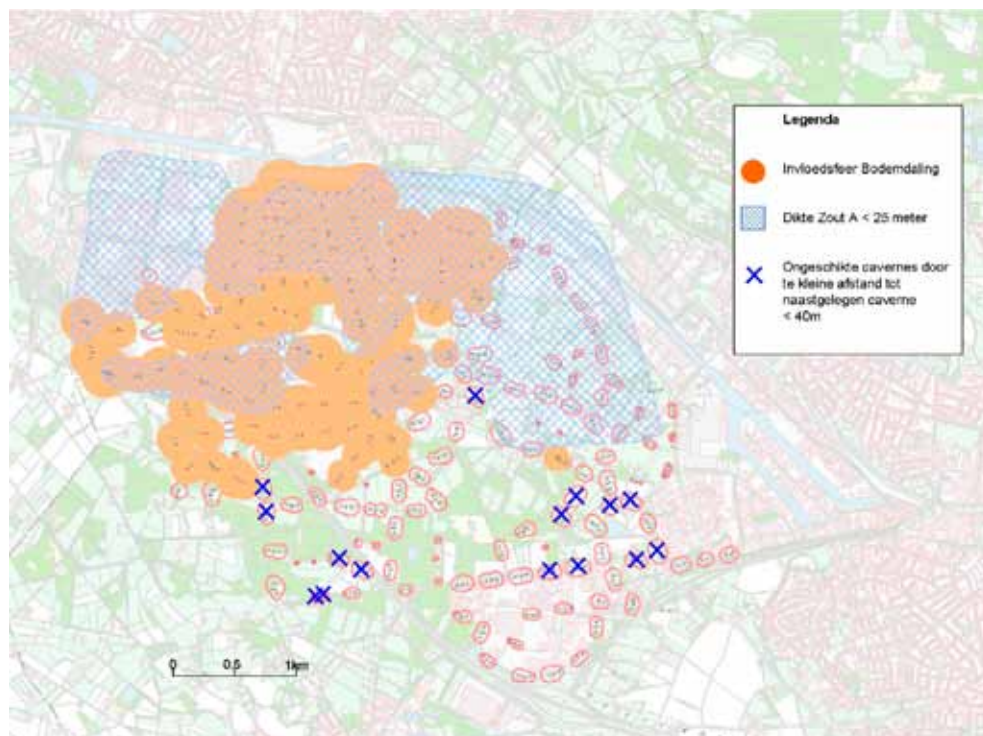
Minimale veiligheidsafstand tussen de cavernes

De minimale veiligheidsafstand tussen de cavernes moet minimaal 40 meter bedragen zodat er geen risico op onderlinge beïnvloeding van naastgelegen cavernes bestaat en de lange termijn stabiliteit

gewaarborgd blijft (conform richtlijn van IfG (Institut für Gebirgsmechanik GmbH)). Alle cavernes waar de afstand tot de volgende caveerne kleiner dan 40 meter is, komen niet in aanmerking voor opslag van gasolie.

Figuur 2.8

Cavernes die uitgesloten worden door te kleine afstand met naastgelegen caveerne

Cavernegeometrie

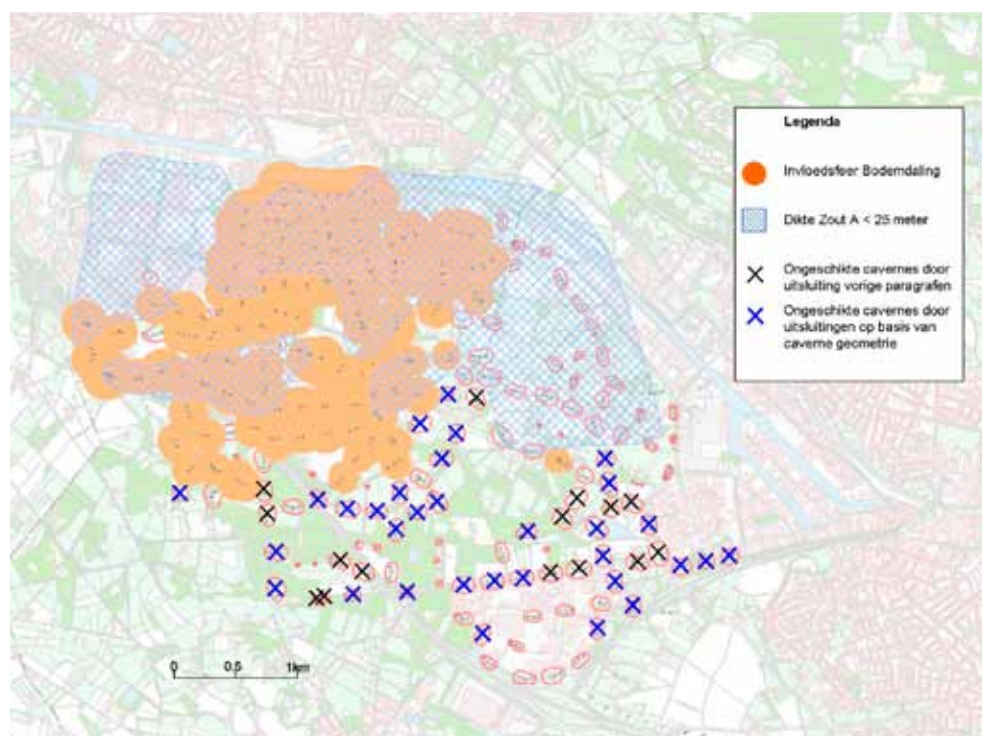
Voor lange termijn opslag van gasolie is de cavernegeometrie van groot belang. Deze dient zodanig te zijn dat opgeslagen olieproducten ook weer uit de caveerne gehaald kunnen worden. Vooral de vorm van het caverne dak is bepalend voor de geschiktheid voor opslagdoeleinden. Idealiter zou het caverne dak oplopend moeten

zijn richting de cavernehals, maar ook een vlak en horizontaal caverne dak voldoet.

Daarnaast geeft de cavernevorm vaak een goed beeld van de ontwikkeling die is doorgemaakt om tot het huidige volume te komen. Cavernes die een onregelmatige vorm van het dak hebben komen niet in aanmerking voor de opslag van gasolie.

Figuur 2.9

Cavernes die uitgesloten worden op basis van cavernegeometrie

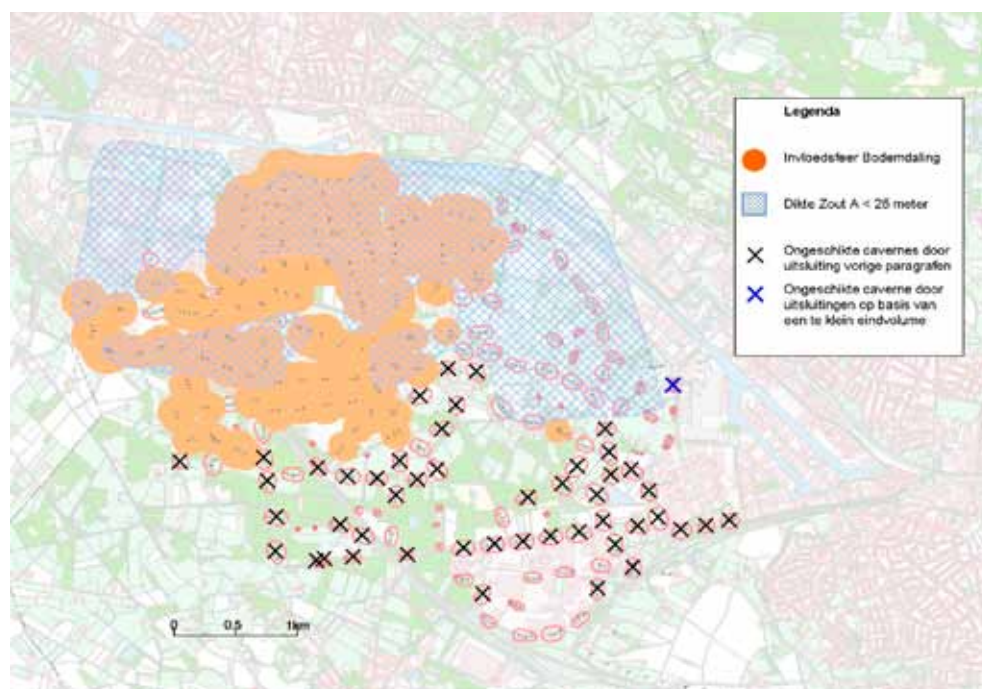
Eindvolume

Het caverneoopslagvolume moet minimaal 150.000 m³ bedragen om de investering voldoende rendabel te maken. Er is één caverne

buiten het gebied waar de dikte Zout A < 25m die het beoogde volume nooit zal bereiken. Deze 'te kleine' caverne komt daardoor niet in aanmerking voor de opslag van gasolie.

Figuur 2.10

Cavernes die uitgesloten worden op basis van een te klein eindvolume

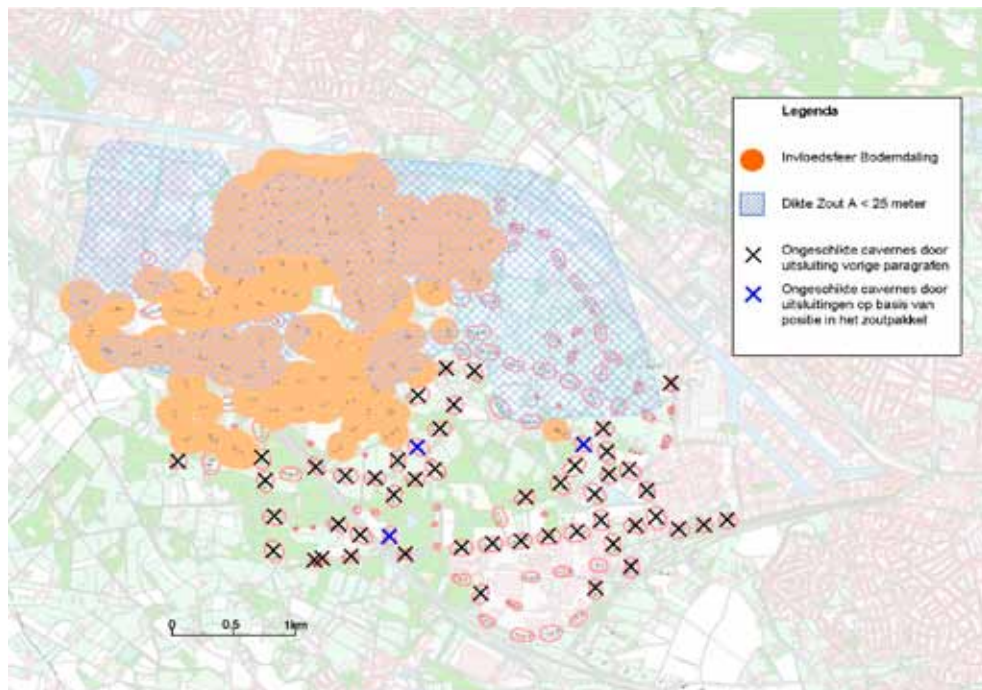
Positie in het zoutpakket

Het betreffende zoutpakket is opgebouwd uit een viertal steenzoutlagen met de benaming A, B, C en D (van onderen naar boven). De zoutlagen worden gescheiden door dunne steenbanken. Het zout A is de oudste laag en dikste laag. Alle producerende zoutcavernes zijn

hun ontwikkeling gestart in Zout A en vervolgens afhankelijk van de dikte van Zout A doorontwikkeld tot in Zout B en/of C. Voor olieopslag zijn alleen cavernes geschikt die zich nog volledig in Zout A bevinden.

Figuur 2.11

Cavernes die uitgesloten worden door positie in het zoutpakket

Breuken

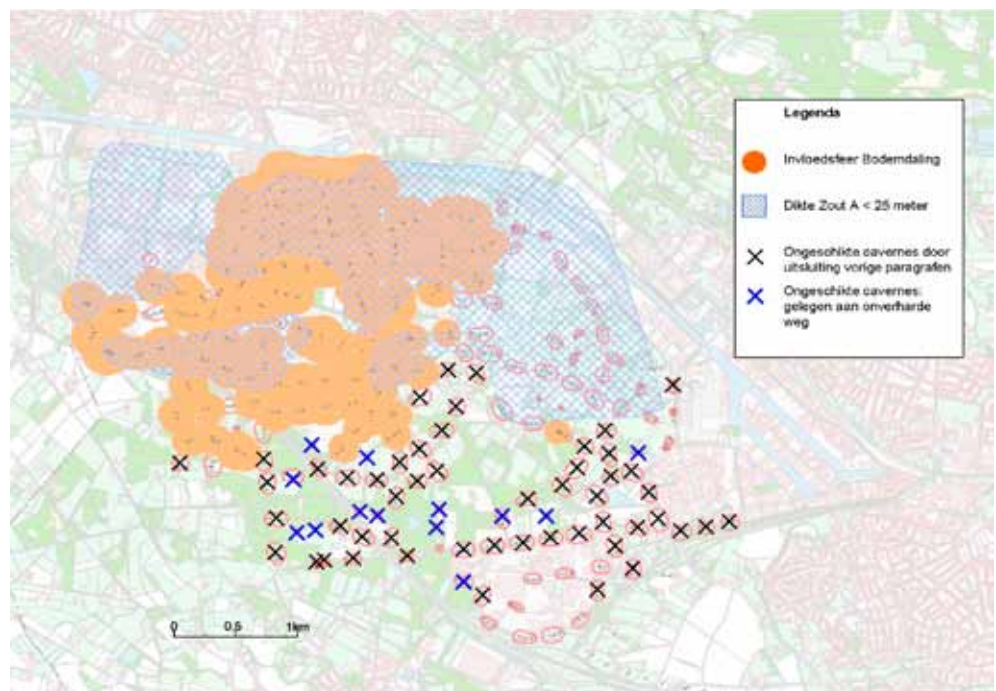
Opslagactiviteiten in cavernes zijn uitgesloten in de buurt van geologische breuken. In het zuidwesten van het huidige booterrein is een breuksysteem bekend. Ook loopt er een breuk door het gebied waar bodemdaling plaatsvindt. Beide breuken hebben geen invloed op de gebieden met potentieel geschikte cavernes.

Bereikbaarheid van de cavernes

De bereikbaarheid van de cavernes is als criterium uitsluitend met betrekking tot één aspect. De weg moet berijdbaar zijn voor vrachtwagens van maximaal 50.000 kg. Onverharde wegen worden uitgesloten omdat de wieldruk in plaats van 5.750 kg maar 2.400 kg mag zijn (Regeling Voertuigen). Omdat in het buitengebied een aantal cavernes gelegen zijn aan onverharde wegen vallen die cavernes om deze reden af.

Figuur 2.12

Cavernes die uitgesloten worden vanwege ligging aan onverharde weg

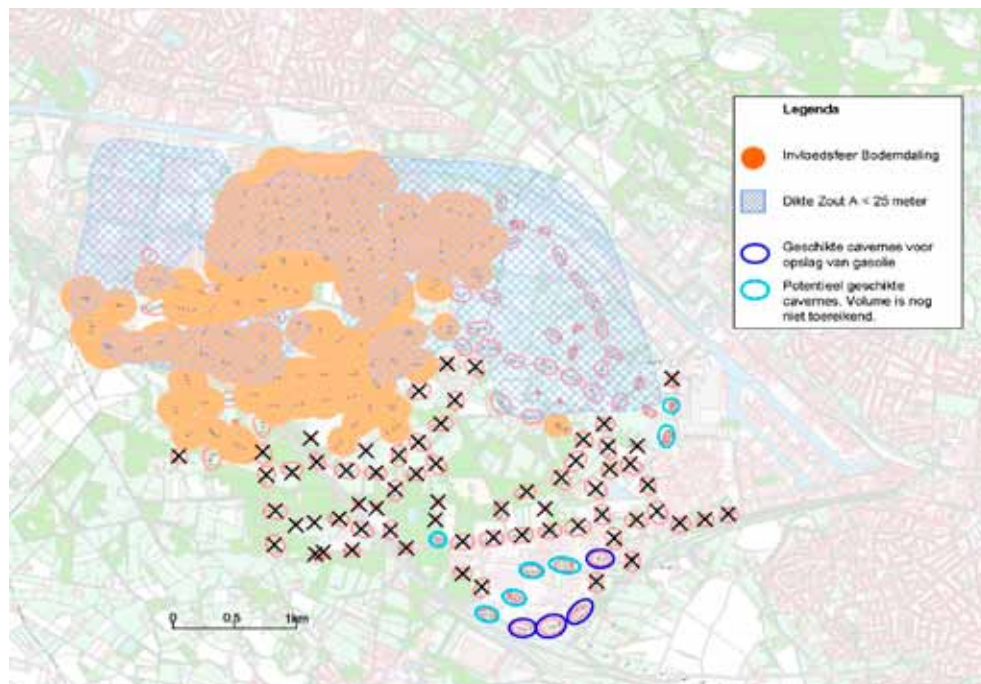
Conclusies na de uitsluitende criteria

Er is gekeken naar de volgende technisch uitsluitende criteria:

- Cavernes zonder bodemdaling.
- Minimale dikte zoutpakket (Zout A) t.b.v. stabiliteit.
- Minimale veiligheidsafstand tussen de cavernes.
- Cavernegeometrie (vorm en inhoud).
- Positie in zoutlaag.
- Breuken.
- Bereikbaarheid.

Figuur 2.13

Overzicht geschikte cavernes na
trechtering uitsluitende criteria

Op basis van de technisch uitsluitende criteria blijkt dat er nog een beperkt aantal cavernes geschikt zijn. Zoals in paragraaf 2.3.1 is beschreven is het minimale opslagvolume 150.000 m³ per caveerne. Op dit moment voldoen vier cavernes aan alle technisch uitsluitende criteria. Al deze 4 cavernes zijn gelegen op het bedrijventerrein De Marssteden. Omdat de activiteit in 2011 zal gaan starten zijn deze vier cavernes de aangewezen cavernes voor de eerste fase.

Er zijn echter ook nog enkele cavernes die op dit moment nog niet voldoende opslagvolume hebben, maar nog verder doorontwikkeld worden. Deze zullen op de middellange termijn een minimaal opslagvolume van 150.000 m³ krijgen. De potentieel geschikte cavernes voor de middellange termijn (Fase 2) zijn:

- 4 cavernes op De Marssteden.
- 1 caveerne aan de Windmolenweg juist ten noorden van De Marssteden.
- 2 cavernes aan de Auke Vleerstraat.

2.4.4 Onderscheidende criteria

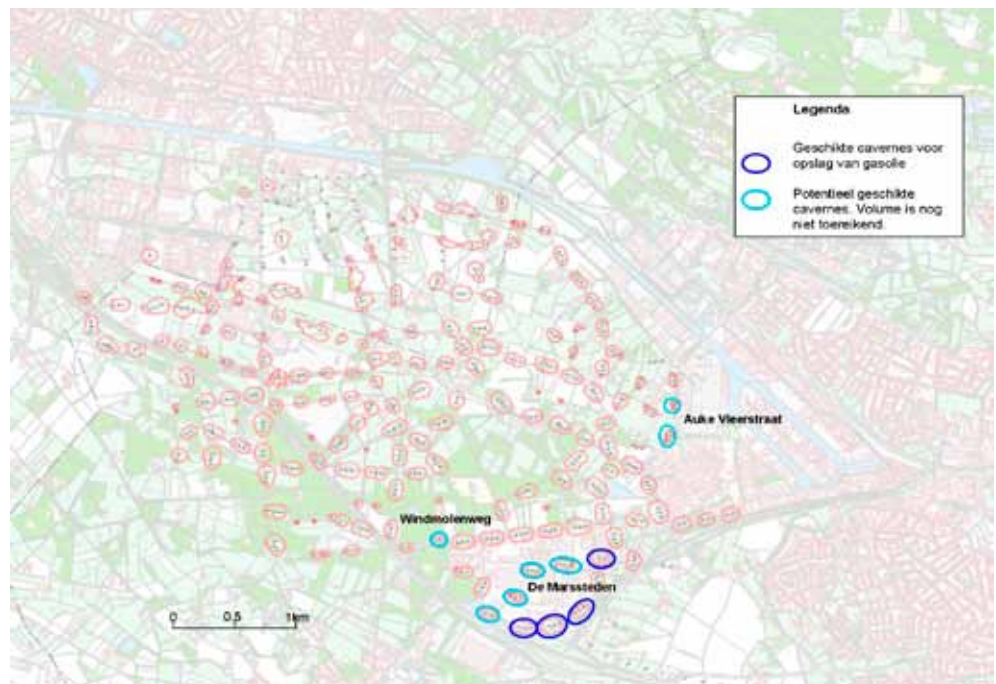
Uit de analyse van de technisch uitsluitende criteria blijkt dat vier cavernes direct geschikt zijn en dat zeven cavernes op termijn geschikt worden. De potentieel geschikte cavernes zijn alvast beoordeeld op een aantal onderscheidende criteria (zoals weergegeven in figuur 2.6 over de trechtering).

Clustering ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening is de verdeling van de ruimte voor verschillende functies. Daarbij worden keuzes gemaakt omdat ruimte schaars is. Ruimtelijke belangen kunnen tegenstrijdig zijn. Daarom is het wenselijk om de voorgenomen activiteit in één gebied te bundelen. Hiermee wordt voorkomen dat een veel groter gebied dan noodzakelijk ook bestemd wordt voor gasolieopslag of dat er een veelheid aan kleine gebiedjes bestemd wordt. Door een cluster van cavernes te bestemmen voor gasolieopslag wordt versnippering voorkomen. Bundeling van economische activiteiten is conform de AMvB Ruimte.

Figuur 2.14

Cavernes die nader beoordeeld zijn aan de hand van onderscheidende criteria

Natuurgebieden

Gasolieopslag in cavernes vindt bij voorkeur niet plaats in natuurgebieden. Hierbij is gekeken naar de aanwezigheid van Natura 2000-gebieden, (provinciale) ecologische hoofdstructuur (PEHS) of verbindingzones tussen natuurgebieden. Wezenlijke waarden en kenmerken van deze gebieden mogen niet significant worden aangetast. In de omgeving van Hengelo en Enschede ligt een provinciaal ecologische hoofdstructuur. Het beleid ten aanzien van de EHS is beschreven in bijlage 3.

Mogelijke effecten van de overslag en opslag van gasolie in cavernes op de natuur zijn:

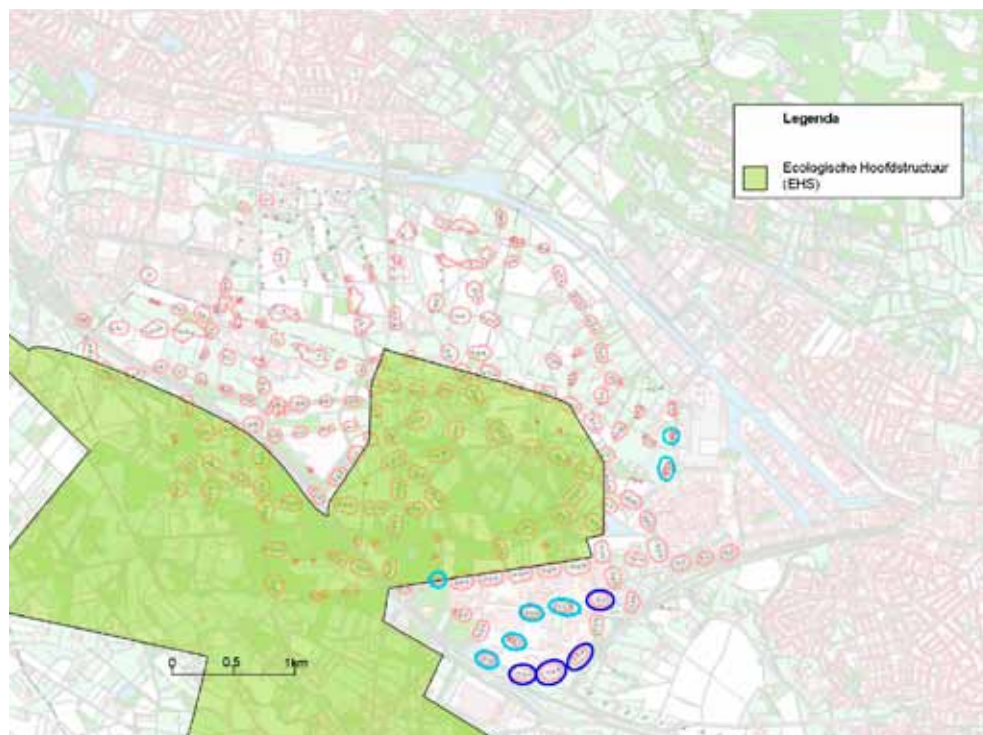
- Verlies leefgebied door aanleg verharding of verstoring.
- Verstoring van het gebied als gevolg van geluid.
- Verstoring van trekvogels als gevolg van licht.
- Verstoring als gevolg van vervoersbewegingen.

Daarnaast valt gasolie in de categorie gevaarlijke stoffen, waardoor in een uitzonderlijk geval van verontreiniging een groot effect op natuur mogelijk is.

In Tweekelo, het buitengebied ten noorden van de Marssteden, komen diverse beschermde soorten zoogdieren (zoals eekhoorn en steenmarter), broedvogels (waaronder kerkuil, patrijs, havik, groene specht, veldleeuwerik, rietgors, roodborsttapuit, grasmus, bosrietzanger, etc.), reptielen (waaronder levendbarende hagedis) en amfibieën (waaronder kamsalamander) voor. Doordat het landschap diverse habitattypen heeft door het afwisselende karakter als gevolg van onder andere landbouw, landgoederen, houtwallen, waterpartijen en kruidenrijke velden, vormt het een belangrijke schakel in het landschap. Op De Marssteden komen algemene soorten voor zoals muizen, konijnen, hazen en mollen. Verder zijn verschillende bomen geschikt voor broedvogels en/of vleermuizen. De meest bijzondere kwaliteiten in De Marssteden zitten vooral in de strook met de vijvers aan de kant van de

Westerval en de Rijksweg 35. In het plan voor de aanleg van die vijvers is ook al rekening gehouden met de aanwezigheid van een aantal bijzondere soorten. Mede door de aanwezigheid van kwelverschijnselen komen hier een aantal zeer bijzondere soorten voor, zoals een landelijk opvallende vindplaats van de Draadgentiaan. Hoewel (nog) niet bekend is of de activiteiten behorende bij de gasolieopslag in zoutcavernes significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS veroorzaken, heeft het de voorkeur om de activiteit buiten de EHS te laten plaatsvinden. In onderstaande afbeelding is te zien dat de cavernelocatie Windmolenweg op de rand van de EHS is gelegen en dat de locaties Auke Vleerstraat en De Marssteden buiten de EHS zijn gelegen.

Figuur 2.15
Ligging van de EHS

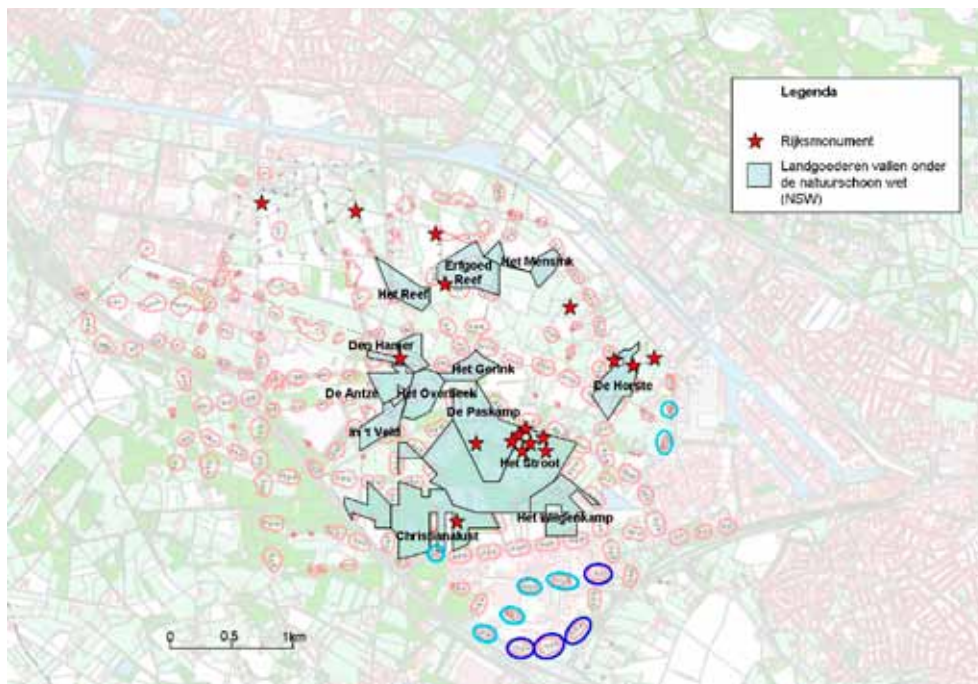
Landschap en Cultuurhistorie

Eigenschappen en kwaliteiten van het landschap liggen verankerd in de samenhang tussen de verschillende landschapselementen. Ze geven elk landschap haar eigen, unieke karakter. De samenhang tussen vorm, functie en betekenis van de verschillende landschapselementen is de basis voor de herkenbaarheid van een plek, voor de beleving van schoonheid en het gevoel zich ergens thuis te voelen. Ingrepen in het landschap hebben verandering in het geheel van samenhangen tot gevolg en zullen de ruimtelijke kwaliteit van het landschap beïnvloeden.

Landgoederen hebben altijd deel uitgemaakt van Tweekelo. Al in

1338 worden “Thon Strode” en “Lutticke Stroot” genoemd. Ook veel recenter zijn er in het kader van de natuurschoonwet nog verschillende landgoederen bijgekomen. Dit zijn bijvoorbeeld “De Horste” en “Erve Reef”. Ook zijn in het Tweekelo 18 verschillende Rijksmonumenten, waaronder 3 boortorens.

In onderstaande afbeelding zijn de locaties van de landgoederen en de rijksmonumenten afgebeeld. Te zien is dat de locatie Windmolenweg gelegen is tegen landgoed Christianalust. De cavernes op De Marssteden en aan de Auke Vleerstraat zijn verder weg gelegen van landgoederen.

Figuur 2.16

Ligging landgoederen en rijksmonumenten (bron: www.kich.nl en Vereniging Behoud Twekkelo)

Aansluiting bij huidige bestemming

Het heeft de voorkeur om de activiteit te laten plaatsvinden daar waar reeds bedrijfsmatige activiteiten plaatsvinden. Dit heeft te maken met het feit dat gedurende periodes variërend van enkele weken tot enkele maanden intensief vrachtverkeer zal voorkomen en dat de pompinstallatie geluid produceert; activiteiten met een bedrijfsmatig karakter.

Op een industrieterrein zijn de gebruikers gewend aan vrachtverkeer. Daarnaast is een bedrijventerrein geluidsgezoneerd en gelden er voor de beoordeling van het geluid bij woonhuizen een hogere richtwaarden dan voor woningen in het landelijk gebied (40 dB(A) ten opzichte van 30 dB(A) in de nachtperiode).

De voorgenomen activiteit sluit goed aan bij de door het bestemmingsplan toegestane industriële en bedrijfsmatige activiteiten op De Marssteden. Locaties Auke Vleerstraat en Windmolenweg zijn buitengebied, hier sluit de activiteit dan ook minder bij aan.

Locatie laden/lossen

Onder het criterium 'locatie laden/lossen' wordt ten eerste de mogelijkheid van krachtstroomaansluiting (380V) bedoeld. Ten tweede is de kwaliteit van de bereikbaarheid van het laad/lospunt als criterium onderscheiden.

Aansluiting op krachtstroom is noodzakelijk voor de voeding van de pompen. In principe is aansluiting overal mogelijk, maar er zal wel een kabel gelegd moeten worden tussen bestaande voedingspunten (elektrisch onderstation) en het laad/lospunt. De aanleg van een kabel heeft naast een kostenaspect ook mogelijke milieueffecten vanwege het ingraven van de kabel in de bodem. De meest voor de hand liggende locatie voor aansluiting op het elektrisch net is De Marssteden.

De kwaliteit van bereikbaarheid wordt bepaald door een aantal factoren:

- Afstand van openbare weg tot laad/lospunt.
- Aanwezigheid van mogelijke obstakels zoals fietspaden, greppels en heuvels tussen opstelpunt van de vrachtwagen en pompinstallatie en de caverne.
- Voldoende ruimte die geschikt is om een pompinstallatie te plaatsen en een tankwagen te laten laden/lossen zonder dat dit op de openbare weg tot opstopping leidt.
- Voldoende breedte van de weg (voor hulpdiensten, passerend verkeer).

In principe zijn de afstanden van de weg tot het laad/lospunt voor alle geschikte cavernes in alle gebieden voldoende. Het gebied Auke Vleerstraat wordt beperkt door fietspaden, greppels en heuvels tussen het laad/lospunt en de openbare weg. Hier is geen mogelijkheid de tankwagens te lossen of laden zonder de doorstroom op de openbare weg te onderbreken. Op bedrijventerrein De Marssteden en bij de caverne aan de Windmolenweg is van deze beperkingen geen sprake.

Bij vervoer van gevaarlijke stoffen moet er voldoende ruimte voor hulpdiensten zijn. Eenbaanswegen (één baan, één rijstrook) hebben om deze reden niet de voorkeur. Welke wegen gebruikt mogen worden voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is niet wettelijk vastgelegd. Hiervoor wordt door de gemeente een ontheffing afgegeven. Daarom is dit geen hard uitsluitend criterium, maar is dit meegenomen als onderscheidend criterium. Alle potentieel geschikte cavernes zijn gelegen aan tweebaanswegen.

Afweging onderscheidende criteria

In bovenstaande paragrafen zijn de volgende onderscheidende criteria onderzocht:

- Clustering ten behoeve van goede ruimtelijke ordening.
- Natuurgebieden.
- Landschap en Cultuurhistorie.
- Aansluiting bij huidige bestemming.
- Locatie laden/lossen.

Op basis van deze criteria vallen de mogelijke locaties niet af, maar is er wel een voorkeur te geven. Op basis van voorafgaande beschrijving is een score van 1 (meest geschikt) tot en met 3 (minst geschikt) aan de locaties gegeven.

Tabel 2.1

Beoordeling cavernelocaties aan de hand van onderscheidende criteria

	Windmolenweg	Auke Vleerstraat	De Marssteden
Clustering t.b.v. RO	3	2	1
Natuurgebieden (EHS)	3	1	1
Landschap en Cultuurhistorie	3	1	1
Aansluiting bij huidige bestemming	2	2	1
Locatie laden/lossen	2	3	1

Uit de analyse van de geschikte cavernes voor de tweede fase blijkt dat De Marssteden gelijk of beter scoort op de verschillende onderscheidende aspecten.

2.4.5 Overall conclusie na trechtering

Uit de beoordeling van de technisch uitsluitende criteria is gebleken dat vier zoutcavernes binnen het wingebied 'Twenthe-Rijn' geschikt zijn om in 2011 in gebruik te worden genomen als gasolieopslag (Fase 1). Alle geschikte cavernes zijn gelegen op bedrijventerrein De Marssteden.

Daarnaast zijn er zeven cavernes die voldoen aan de technische vereisten, maar nog onvoldoende opslagvolume kennen. Omdat deze cavernes nog doorontwikkeld worden, zijn deze op termijn mogelijk wel geschikt voor gasolieopslag (Fase 2). De vier cavernes die gelegen zijn op bedrijventerrein De Marssteden zijn positief onderscheidend voor gebruik als opslag van gasolie. De eerste fase kan alleen op De Marssteden plaatsvinden en ook de mogelijke verdere ontwikkeling in de tweede fase vindt bij voorkeur plaats op De Marssteden. Derhalve worden in het MER alleen de milieueffecten in kaart gebracht van gasolieopslag in zoutcavernes op bedrijventerrein De Marssteden. In het volgende hoofdstuk staat een korte beschrijving van de bestaande milieusituatie op De Marssteden en wordt beschreven op welke wijze de milieueffecten worden onderzocht.

3

Huidige situatie en te onderzoeken milieuaspecten

In de m.e.r.-procedure wordt onderzocht welke gevolgen de gasolieopslag in zoutcavernes kan hebben op verschillende milieuaspecten. In dit hoofdstuk wordt aangegeven wat in de m.e.r.-procedure onderzocht gaat worden, welke milieuaspecten bij dat onderzoek worden betrokken en op welke wijze het onderzoek plaats gaat vinden. Daarbij is het belangrijk om te bepalen welk detailniveau wordt gekozen en aan welke criteria wordt getoetst.

3.1 Beoordelingskader

Op basis van de kenmerken van het studiegebied en de te verwachten effecten is een beoordelingskader opgesteld, waarin voor de relevante effecten beoordelingscriteria zijn geformuleerd. In Tabel 3.1 is dit beoordelingskader opgenomen. Per aspect is in onderstaande tabel steeds gepresenteerd welke beoordelingscriteria en maatlat (kwalitatief of kwantitatief) worden gehanteerd om de effecten voor dat aspect te beschrijven. Doel is het MER toe te spitsen op de effecten die de besluitvorming kunnen ondersteunen.

Tabel 3.1
Beoordelingskader

Thema / aspect	Criterium	Maatlat
Licht	Hinder van lichtuitstraling	Kwalitatief
Bodem	Bodembedreigende activiteiten	Kwalitatief
Water	Waterbedreigende activiteiten	Kwalitatief
Externe veiligheid	Risico op de omgeving	Kwalitatief
Verkeer	Extra vervoerbewegingen van/naar cavernes	Kwantitatief
Lucht	Emissie als gevolg van transport van/naar cavernes	Kwantitatief
Geluid	Geluid industrielaawaai, belasting op zonegrens en bij woningen in zone	Kwantitatief
	Geluidsbelasting pompen, belasting bij woningen	Kwantitatief
	Geluidsbelasting bouwlawaai, belasting bij woningen	Kwantitatief
Natuur/ecologie	Beïnvloeding gunstige staat van instandhouding van soorten (FF-wet)	Kwalitatief
	Effecten op wezenlijke waarden en kenmerken van de ecologische hoofdstructuur	Kwalitatief
Landschap en cultuurhistorie	Aantasting van de visueel-ruimtelijke kwaliteiten en aantasting van cultuurhistorische waardevolle patronen en elementen	Kwalitatief
Geologie	Geologische veranderingen in de diepe ondergrond	Kwalitatief

Effectbeschrijving

In het MER zullen de positieve en negatieve (milieu)effecten van de voorgenomen activiteit worden beschreven voor de aspecten licht, bodem, water, externe veiligheid, verkeer, lucht, geluid, natuur en geologie. Hierbij zal worden aangegeven of het tijdelijke of permanente effecten zijn. Omdat alleen gebruik wordt gemaakt van bestaande cavernes worden effecten op archeologie niet verwacht.

In de effectbeschrijving in het MER worden de effecten zoveel mogelijk uitgedrukt in kwantitatieve grootheden (oppervlakten, aantallen, etc.). Daar waar dit niet mogelijk is, worden de effecten uitgedrukt in een kwalitatieve beoordeling (+/-) aan de hand van een zevenpuntsschaal met de volgende betekenis:

Tabel 3.2
Zevenpuntsschaal

+++	Zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
++	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
o	Neutraal
-	Licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
--	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
---	Zeer negatief ten opzichte van de referentiesituatie

De referentiesituatie is het nulalternatief en wordt als neutraal gesteld (score nul).

Indien het alternatief ten opzichte van de referentiesituatie licht positief, positief of zeer positief scoort, dan zijn deze effecten aangeduid met respectievelijk +, ++ en +++. Indien het alternatief tot negatieve effecten leidt, dan zijn deze effecten aangeduid met -, -- en ---, afhankelijk van de ernst en omvang van het betreffende effect.

Effectbeoordeling

In de effectbeoordeling in het MER worden de effecten voor alle aspecten vertaald naar een kwalitatieve score. Deze vertaling vindt plaats door middel van expert judgement, op basis van de ernst van het effect, wettelijke normen, de status van gebieden en elementen, de aard van de aantasting (tijdelijk, permanent, omkeerbaar, onomkeerbaar), etc.

3.2 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

3.2.1 Natuur / ecologie

HUIDIGE SITUATIE

In het gebied Tweekelo en het buitengebied bij de Auke Vleerstraat komen diverse beschermde soorten zoogdieren (zoals eekhoorn en steenmarter), broedvogels (waaronder kerkuil, patrijs, havik, groene specht, veldleeuwerik, rietgors, roodborsttapuit, grasmus, bosrietzanger, etc.), reptielen (waaronder levendbarende hagedis) en amfibieën (waaronder kamsalamander) voor.

Doordat het landschap diverse habitattypen heeft door het afwisselende karakter als gevolg van onder andere landbouw, landgoederen, houtwallen, waterpartijen en kruidenrijke velden, vormt het een belangrijke schakel in het landschap.

Op De Marssteden komen algemene soorten voor zoals muizen, konijnen, hazen en mollen. Verder zijn verschillende bomen geschikt voor broedvogels en/of vleermuizen. De meest bijzondere kwaliteiten in De Marssteden zitten vooral in de strook met de vijvers aan de kant van de Westerval en de Rijksweg 35. In het plan voor de aanleg van die vijvers is ook al rekening gehouden met de aanwezigheid van een aantal bijzondere soorten. Mede door de aanwezigheid van kwelverschijnselen komen hier een aantal zeer bijzondere soorten voor, zoals een landelijk opvallende vindplaats van de Draadgentiaan.

AUTONOME ONTWIKKELING

Er zijn geen relevante autonome ontwikkelingen bekend die effect hebben op het aspect natuur.

3.2.2 Externe veiligheid

BESTAANDE SITUATIE

Eind 2004 is het Besluit Externe Veiligheid voor Inrichtingen (BEVI) in werking getreden. Dit besluit is van toepassing op een aantal categorieën bedrijven, zoals Brzo'99 bedrijven (Besluit risico's zware ongevallen 1999). De bestaande zoutwinning valt niet onder de werkingssfeer van het BEVI en/of het Brzo'99. Dit betekent dat er geen wettelijke verplichting bestaat een kwantitatieve risicoanalyse uit te voeren voor de huidige activiteit.

In de omgeving van de zoutwinninglocaties vinden geen bedrijfsactiviteiten plaats die relevant zijn voor het aspect externe veiligheid. In Figuur 3.1 is een uitsnede van de Overijsselse risicokaart weergegeven, met daarin de locatie van bedrijventerrein De Marssteden.

AUTONOME ONTWIKKELING

Er zijn geen relevante autonome ontwikkelingen bekend die effect hebben op het aspect veiligheid.

3.2.3 Verkeer en vervoer

BESTAANDE SITUATIE

Het Rijk heeft in 1997 alle wegen die in haar beheer zijn vrijgesteld voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. In navolging van het Rijk heeft de Provincie Overijssel eveneens een aantal provinciale wegen vrijgesteld voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Voor de gemeente Enschede betreft het de wegen A35/N35, N18, N 731, N733 en N737. De gemeente Enschede heeft de A35/N35 en de N18 inclusief afrit Westerval, Usselerrondweg tot en met de kruising met de Haaksbergerstraat aangewezen in het kader van de Regeling vervoer over land van gevaarlijks stoffen. Gemeente Hengelo heeft de volgende weggedeelten aangewezen: A35, A1, N342 (Oldenzaalsestraat) tussen afritnr. 31 van de A1 en de N737 (Vliegveldstraat) en de N346 (Deldenerstraat) bij afrit 28. Verder zijn door de gemeente ontheffingen verleend voor een andere routing.

AUTONOME ONTWIKKELING

Om ook op langere termijn de bereikbaarheid van Enschede-West te kunnen garanderen, heeft de gemeenteraad in 2009 besloten tot een verdubbeling van de capaciteit van de Auke Vleerstraat over te gaan. De upgradering van de Auke Vleerstraat zal gefaseerd plaatsvinden. Middels het bestemmingsplan 'Auke Vleerstraat Fase 1' is voorzien in een verdubbeling van het aantal rijstroken op de Auke Vleerstraat, voor zover het het gedeelte betreft vanaf de kruising met de Westerval tot en met de aansluiting Tweekeler Es.

Figuur 3.1

Uitsnede risicokaart Overijssel.

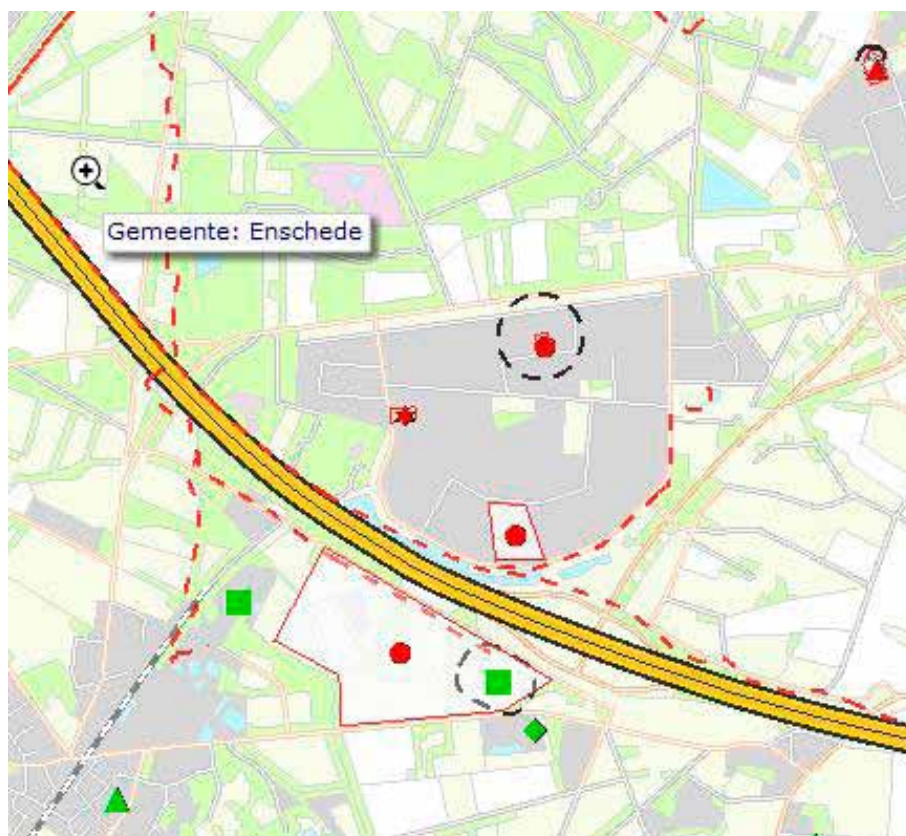
Rood: Bedrijven met gevaarlijke stoffen

Groen: Kwetsbare objecten

Rode stippellijn: Buisleidingen

Zwarte stippellijn: Risicocontour 10-6

Bron: risicokaart.nl

Ter voorkoming van sluipverkeer door Tweekelo wordt nagedacht over afsluitingen van de Strootsweg/Twekkelerweg en de Burgemeester Stroinkstraat.

3.2.4 Lucht

BESTAANDE SITUATIE

De cavernes emitteren geen geur en hebben geen emissie naar de lucht. De cavernes zijn volledig afgesloten. Het winnen van zout gebeurt via een gesloten systeem waardoor er geen emissie naar de lucht plaatsvindt. Alleen tijdens reparatiewerkzaamheden wordt een workovermast gebruikt, die op diesel werkt.

AUTONOME ONTWIKKELING

Er zijn geen relevante autonome ontwikkelingen bekend die effect hebben op het aspect lucht en geur.

3.2.5 Licht

BESTAANDE SITUATIE

De zouthuisjes zijn onverlicht. Het bedrijventerrein De Marssteden is verlicht met openbare straatverlichting. De diverse bedrijven hebben hun eigen verlichting al dan niet voorzien van sensoren.

Figuur 3.2

Zouthuisjes op bedrijventerrein De Marssteden

AUTONOME ONTWIKKELING

Er zijn geen relevante autonome ontwikkelingen bekend die effect hebben op het aspect licht.

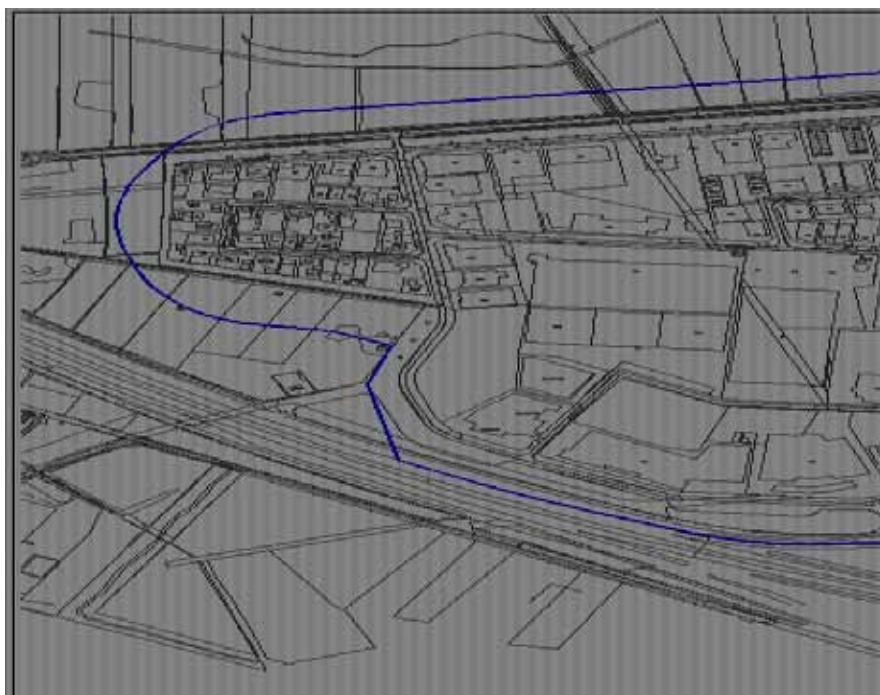
3.2.6 Geluid

BESTAANDE SITUATIE

De Marssteden is een geluidsgezoneerd bedrijventerrein. Dit houdt in dat rond het bedrijventerrein een zone wordt aangegeven waarbuiten de geluidsbelasting ten gevolge van het gehele bedrijventerrein niet hoger mag zijn dan 50 dB(A). Het is dan toegestaan dat zich op het bedrijventerrein inrichtingen vestigen die voldoen aan art. 2.4 van het Inrichtingen en Vergunningen Besluit.

Figuur 3.3

In blauw weergegeven de geluidzone van bedrijventerrein De Marssteden (bron: www.enschede.nl) Blauwe lijn: geluidszone de Marssteden

AUTONOME ONTWIKKELING

Er zijn geen relevante autonome ontwikkelingen bekend die effect hebben op het aspect geluid.

3.2.7 Bodem

BESTAANDE SITUATIE

Bodemkwaliteit

De locaties waar de gasolie in de cavernes wordt gebracht zijn gelegen op het bedrijventerrein De Marssteden. Dit terrein is voormalig agrarisch terrein.

De bodemgesteldheid is geschikt voor industrieel gebruik.

Rond de boringlocaties zijn in het verleden verschillende bodemonderzoeken uitgevoerd. Uit de bodemonderzoeken is gebleken dat er geen stoffen in concentraties boven de streefwaarden zijn aangetroffen.

Bodembescherming

De bestaande zouthuisjes met de daarbij behorende voorzieningen voldoen aan de eisen conform de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB).

AUTONOME ONTWIKKELING

Er zijn geen relevante autonome ontwikkelingen bekend die effect hebben op het aspect bodem.

3.2.8 Water

HUIDIGE SITUATIE

Oppervlaktewater

Binnen De Marssteden zijn twee waterlopen (beken) aanwezig, die in het bezit zijn van het waterschap. Aan de zuidwestrand ligt een beek, die ten oosten van de Westerval ontspringt.

Grondwater

Het grondwater binnen de gemeente Enschede wordt aangetroffen vanaf een diepte van 0,5 meter tot 3 meter beneden het maaiveld.

Op enkele plekken binnen de gemeente is het grondwater op nog een grotere diepte aanwezig. Dit zijn met name gebieden die in het verleden zijn opgehoogd.

De gemeente Enschede heeft enkele problemen met een matige tot slechte grondwaterkwaliteit in het stedelijke gebied. Het grondwater is op diverse locaties licht tot sterk verontreinigd met stoffen die gerelateerd kunnen worden aan de historie van de stad. In de onderstaande figuur zijn de streefwaardecontouren op De Marssteden weergegeven.

Waterwingebied

In de omgeving van De Marssteden zijn geen grondwaterbeschermingsgebieden.

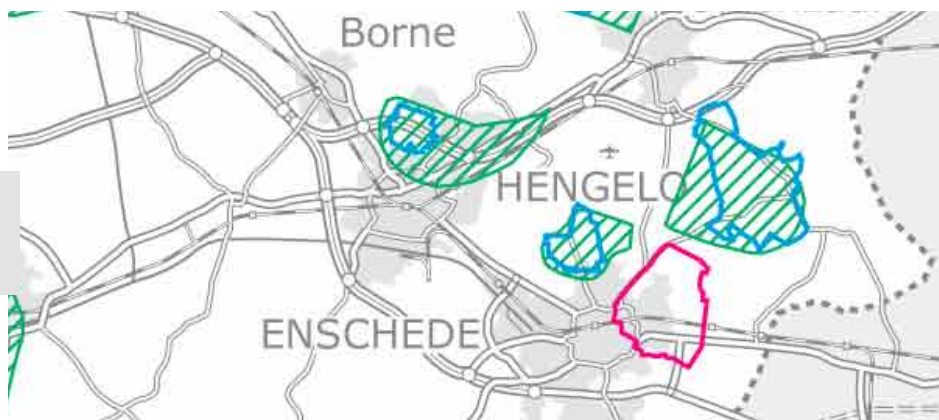
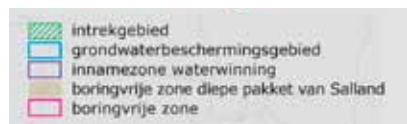
Figuur 3.4

Uitsnede uit kaart van “Verdachte locaties & grondwaterverontreinigingen” 2008. In geel weergegeven de streefwaardecontour (bron: www.loket.enschede.nl)

Figuur 3.5

Grondwatergebieden in de omgeving van Enschede (bron: Provincie Overijssel)

AUTONOME ONTWIKKELING

Er zijn geen relevante autonome ontwikkelingen bekend die effect hebben op het aspect water.

3.2.9 Landschap en Cultuurhistorie

BESTAANDE SITUATIE

Het bedrijventerrein De Marssteden is ongeveer 10 jaar geleden ontwikkeld vanuit oorspronkelijk agrarisch gebied. De locatie is dus nieuw en heeft geen cultuurhistorische waarden.

AUTONOME ONTWIKKELING

Er zijn geen relevante autonome ontwikkelingen bekend die effect hebben op het aspect cultuurhistorie.

3.3 Mogelijke effecten

3.3.1 Natuur / ecologie

Mogelijke effecten van de overslag en opslag van gasolie in cavernes op de natuur zijn:

- Verstoring van het gebied als gevolg van geluid.
- Verstoring van trekvogels als gevolg van licht.
- Verstoring als gevolg van vervoersbewegingen.

Daarnaast valt gasolie in de categorie gevaarlijke stoffen, waardoor in een uitzonderlijk geval van verontreiniging een groot effect op natuur mogelijk is.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Marssteden ligt in de nabijheid van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS). Voor het in het streekplan begrensde gebied geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden. Op basis van de voortoets zal tevens worden nagegaan of de ingreep effecten heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken van de nabijgelegen (P)EHS.

Onderzoek soortenbescherming (Flora- en faunawet)

Nagegaan wordt of ter plaatse sprake is van planten- of diersoorten die door de Flora- en faunawet (FF-wet) worden beschermd. Hetzelfde gebeurt voor de Rode-lijstsoorten. Beoordeeld zal worden in hoeverre de gunstige staat van instandhouding van de aanwezige soorten uit tabel 2 en 3 van de AMvB FF-wet (Algemene Maatregel van Bestuur, Flora- en Faunawet) door de ingreep wordt beïnvloed.

3.3.2 Externe veiligheid

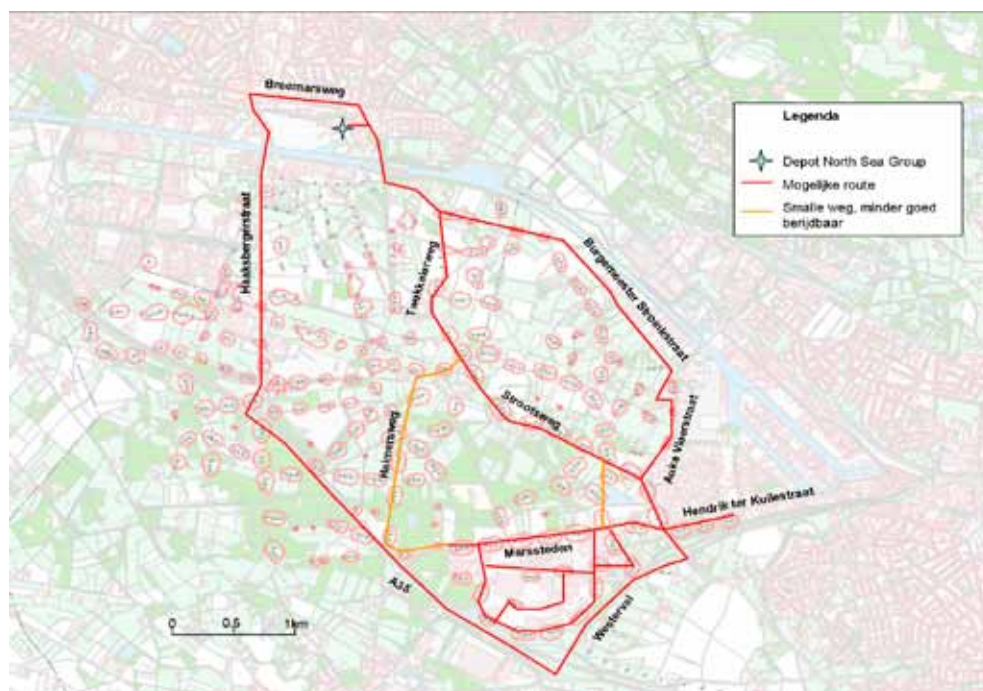
In het vergunningstraject dat tijdens de m.e.r.-fase ook zal worden gestart zal ook een vergunning voor het opslaan van stoffen onder de mijnbouwwet worden aangevraagd.

Het BRZO '99 geeft aan dat een inrichting die een vergunning heeft op basis van de mijnbouwwet (artikel 1, onderdeel n) niet onder dit besluit valt. Een veiligheidsrapport zal daarom niet worden opgesteld.

Wel zal inzichtelijk worden gemaakt welke veiligheidsmaatregelen zullen worden genomen om calamiteiten zoveel mogelijk uit te sluiten. Tevens wordt bekeken of er door nieuwe veiligheidscontouren belemmeringen optreden voor naburige bedrijven en/of andere activiteiten.

Figuur 3.6

Mogelijke routing tussen depot en cavernes

3.3.3 Verkeer en vervoer

De afstand over de weg is – afhankelijk van de gereden route en de exacte cavernelocatie – tussen de 6 en 12 kilometer.

De A35 is aangewezen als route voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. De route via de snelweg heeft, naast de grotere afstand, als nadeel dat deze door de bebouwde kom van Hengelo (Breemarsweg) gaat. De kortste route door Twekkelo (via de Twekkelerweg en Strooierweg) gaat alleen over wegen in het buitengebied, waardoor transport door de bebouwde kom voorkomen wordt (conform Europese overeenkomst voor vervoer van gevaarlijke stoffen ADR). Deze route is dan ook de meest aangewezen route om te gaan gebruiken.

In het MER zal nader bekeken worden welke route de meest geschikte is.

3.3.4 Lucht

De huidige cavernes emitteren geen lucht. Ook bij de opslag van gasolie zal er geen sprake zijn van emissie naar lucht. De pompen worden bij voorkeur elektrisch aangedreven. De enige emissies zijn die van het vrachtverkeer tijdens het vullen en leeghalen van de cavernes. Deze zullen dan ook worden meegenomen in het MER.

Voor de verspreidingsberekeningen gaan wij uit van doorrekening van de transportbewegingen van het distributiepunt van de North Sea Group van en naar de cavernes op het bedrijventerrein De Marssteden. De verspreidingsberekening wordt uitgevoerd met het computermodel voor verspreiding van luchtverontreiniging. Op een kaart worden de contouren van fijn stof (PM₁₀) en NO_x gepresenteerd.

Hiernaast zal van deze en de rest van de componenten de hoogst voorkomende concentratie in de omgeving worden weergegeven.

Op basis hiervan wordt beoordeeld of het waarschijnlijk is dat overschrijding van toetsingswaarden als gevolg van dit initiatief optreedt.

In het kader van het MER zal worden bepaald welke voorzieningen nodig zijn om aan de gestelde eisen te kunnen voldoen.

3.3.5 Licht

Alle zouthuisjes liggen op het bedrijventerrein De Marssteden. Het bedrijventerrein is 's-avonds door middel van openbare verlichting verlicht. Tijdens het laden en lossen van een caveerne zal extra verlichting op de locatie de veiligheid van medewerkers garanderen. In het MER zal aandacht worden besteed aan het kunstmatige buitenlicht en zal worden ingegaan op eventuele lichthinder.

3.3.6 Geluid

Geluidsuitstraling zal plaatsvinden als gevolg van aan- en afvoerbewegingen en de tijdelijk opgestelde installaties zoals de pompen.

In het kader van het MER zal voor de prognose van het geluid het zonebeheermodel worden aangevuld met de nieuwe bronnen als gevolg van de uitbreiding. Dit model wordt opgesteld conform de Handleiding Meten en Rekenen Industrielawaai van 1999.

Met het opgestelde rekenmodel worden naast de geluidsniveaus op de relevante punten, ook geluidscontouren berekend. De niveaus worden getoetst aan de voor het terrein nog beschikbare geluidsruimte en de overige van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Indien de richt- en grenswaarden worden overschreden, wordt aangegeven welke mitigerende maatregelen wenselijk c.q. noodzakelijk zijn om de grenswaarden te voldoen. Hierbij wordt de aard van de maatregelen en het beoogde effect aangegeven.

3.3.7 Bodem en Water

De huidige boorpunten zijn overkapt door middel van de zogenaamde zouthuisjes. De verwachting is dat de afsluiters van de boorpunten iets groter zijn waardoor de zouthuisjes ook een slag groter worden.

Het vullen van de cavernes gaat door middel van mobiele pompen. Deze zullen tijdelijk op de locaties staan. Hoe exact hier invulling aan wordt gegeven is nog niet duidelijk. Wel zal de gehele tijdelijke installatie voldoen aan de eisen van de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB). Door middel van voorzieningen en maatregelen zal een verwaarloosbaar bodemrisico gerealiseerd worden voor de duur van de voorgenomen activiteit. Deze voorzieningen en maatregelen worden in het MER nader omschreven.

De diepte van de cavernes ligt tussen 400 en 500 meter ten opzichte van NAP. Dit is ruim onder de watervoerende lagen. De watervoerende lagen zijn in het verleden al doorboord. Er zullen geen nieuwe boorpunten worden aangebracht. Ten opzichte van de bestaande situatie zijn er geen veranderingen.

Cruciaal is de eis van totale opsluiting van gasolie in de caverne (containment). Cavernes worden getest op lektheid en stabiliteit. Enkel de cavernes waarbij de stabiliteit en lektheid gegarandeerd kunnen worden komen in aanmerking voor de opslag van gasolie. In het MER zal aandacht worden besteed aan de ondoordringbaarheid van de zoutlagen (impermeabiliteit).

4

Besluiten en beleidskader

In dit hoofdstuk worden de benodigde besluiten en de relevante beleidsplannen en regelgeving, die direct of indirect van invloed zijn op de voorgenomen activiteit, weergegeven.

4.1 Besluiten

Er dient besluitvorming plaats te vinden over de volgende zaken:

- Rijksinpassingsplan.
- Opslagvergunning.
- Opslagplan.
- Wm-vergunning.
- Flora- en faunawet.

4.2 Beleidskader

In Tabel 4.1 is een overzicht gegeven van relevante beleidsplannen en regelgeving die direct of indirect van invloed zijn op de voorgenomen activiteit.

Tabel 4.1

Wettelijk kader en beleid

Dekking	Document
Internationaal	De Vogel- en Habitatrichtlijn (1979, 1992)
	Verdrag van Malta (Europese Conventie ter bescherming van het archeologische erfgoed 1992)
	Europese Kaderrichtlijn Water (2000)
Nationaal	Nationaal Milieubeleidsplan 4 (2001)
	Wet milieubeheer (1994)
	Wet milieubeheer (titel 5.2 luchtkwaliteitseisen)
	Wet geluidhinder
	Natuurbeschermingswet 1998 (1998/2005)
	Flora- en faunawet (2002)
	Spelregels EHS (2007)
	Wet Bodembescherming (Wbb) (2006)
	Nederlandse richtlijn bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB)
	Besluit bodemkwaliteit (2007)
	Mijnbouwwet (opslagvergunning) – ministerie van Economische Zaken
	Nota Ruimte (2006)
	Wet Ruimtelijke Ordening (ontheffing bestemmingsplan, aanlegvergunning)
	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (AMvB ruimte) (2009)
	Wetsvoorstel algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO)
	Wet vervoer gevaarlijke stoffen (1995)
	Regeling voertuigen
	Regeling vervoer over land van gevaarlijke stoffen
Provinciaal /Regionaal	Omgevingsvisie Overijssel – Provincie Overijssel
	Omgevingsverordening Overijssel – Provincie Overijssel
	Natuurgebiedsplan Overijssel – Provincie Overijssel
Gemeentelijk	Beleidsvisie Externe Veiligheid 2007 – Gemeente Enschede
	Bestemmingsplan De Marssteden 2005 – Gemeente Enschede

Bijlage 1

Verklarende woordenlijst

ADR: Accord Européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route. Europese overeenkomst voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg. Naast de internationale regels van de ADR heeft Nederland ook nog eigen regels over het vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze zijn vastgelegd in de Wet Vervoer Gevaarlijke stoffen, afgekort WVGS.

Bevoegd gezag: Het bevoegd gezag is een bestuursorgaan, in het geval van de m.e.r.-procedure altijd een overheidsorgaan, dat bevoegd is tot het nemen van een formeel besluit. In het geval van het rijksinpassingsplan zijn de ministers van EZ en VROM gezamenlijk het bevoegd gezag.

EHS: Ecologische Hoofdstructuur

Gasolie: Gasolie is de verzamelnaam van een groep aardolieproducten die behoort tot de middeldestillaten, de belangrijkste twee zijn diesel en huisbrandolie.

Fysische en chemische eigenschappen

Fysische en chemische eigenschappen	
Verschijningsvorm	Vloeistof
Kleur	Geel
Geur	Diesel-achtig
Kookpunt/traject	160-385 °C
Dichtheid bij 15°C	805-890 kg/m ³
Vlampunt	>55 °C
Explosiegrenzen	0.6-6.5 %

GSMP: Good Salt Mining Practice. Een richtlijn die betrekking heeft op een veelheid van technische maatregelen die een milieuvriendelijke, maatschappelijk aanvaardbare en veilige zoutproductie op lange termijn waarborgt. De nadruk ligt op beperking van bodemdaling en op een minimaal landgebruik als gevolg van de zoutproductie. De GSMP richtlijnen maken deel uit van het winningsplan.

Impermeabiliteit: Ondoordringbaarheid

Laad/lospunt: pijp naar de caverne. Hier bevindt zich het zouthuisje.

MER: Milieueffectrapport, een van de producten in de m.e.r.-procedure.

m.e.r.-procedure: Procedure voor de milieueffectrapportage.

Milieuaspecten: Aspecten van het milieu die worden onderzocht op effecten door de ondergrondse opslag van gasolie. Het gaat om bijvoorbeeld landschap, natuur, water, leefomgevingkwaliteit, etc.

Plan-MER: Een plan-MER is een milieueffectrapport (MER) op strategisch niveau. Een plan-m.e.r. wordt uitgevoerd als onderdeel van de procedure voor een 'kaderstellend (ruimtelijk) plan'. Dat is een globaal ruimtelijk plan (zoals een omgevingsplan) dat een keuze op hoofdlijnen bevat over m.e.r.-plichtige besluiten. Een plan-MER (vroeger aangeduid als strategische milieubeoordeling (SMB)) is gekoppeld aan besluiten op een strategisch niveau (bijvoorbeeld een locatieafweging) en heeft over het algemeen een globaler karakter dan een MER voor een concreet project.

Rijkscoördinatieregeling (RCR): De wettelijke mogelijkheid voor het Rijk om alle wettelijke procedures (ruimtelijk en voor vergunningen en ontheffingen) gecoördineerd te laten verlopen. In de praktijk betekent dat alle ontwerp-besluiten gelijktijdig worden gepubliceerd en dat inspraak- en beroepsprocedures gelijk lopen.

Rijksinpassingsplan (RIP): Een ruimtelijk besluit van het Rijk dat in de plaats treedt van een gemeentelijk bestemmingsplan. Een rijksinpassingsplan is in Nederland in de wet ruimtelijke ordening (Wro) een bestemmingsplan van het Rijk, waarmee de bestemming van een bepaald gebied juridisch wordt vastgelegd. Beleid uit rijksinpassingsplannen dient te worden doorgevoerd in inpassingsplannen c.q. bestemmingsplannen van lagere overheden, die hierdoor voor dit deel van hun inpassingsplan c.q. bestemmingsplan worden uitgesloten van het maken van eigen beleid.

Uitvoeringsbesluiten: De besluiten over de vergunningen en ontheffingen die nodig zijn om de daadwerkelijke aanleg en exploitatie van de gasolieopslag mogelijk te maken.

Uitvoeringsmodule: De uitvoeringsmodule is onderdeel van de RCR en omvat de procedurele coördinatie, afstemming en beroepsmomenten over de uitvoeringsbesluiten

WVGS: Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen

Zoutcaverne: Ondergrondse holruimte gecreëerd als gevolg van zoutwinning.

Zoutlaag A: Het betreffende zoutpakket is opgebouwd uit een viertal steenzoutlagen met de benaming A, B, C en D (van onderen naar boven). De zoutlagen worden gescheiden door dunne steenbanken. Het zout A is de oudste laag en dikste laag. Alle producerende zoutcavernes zijn hun ontwikkeling gestart in Zout A en vervolgens afhankelijk van de dikte van Zout A doorontwikkeld tot in Zout B en/of C. Voor olieopslag zijn alleen cavernes geschikt die zich nog volledig in Zout A bevinden.

Bijlage 2

Rijkscoördinatieregeling

De rijkscoördinatieregeling kent twee modules, een ruimtelijk module en een uitvoeringsmodule. De ruimtelijke module bestaat uit een rijksinpassingsplan, dat een bestemmingsplan is op rijksniveau, dat door de Minister van EZ samen met de Minister van VROM wordt vastgesteld. De uitvoeringsmodule bestaat uit het coördineren van vergunningen die voor het project nodig zijn door de Minister van EZ.

In de Mijnbouwwet is bepaald dat de verschillende besluiten (ruimtelijk besluit, vergunningen, ontheffingen) tegelijkertijd en in onderlinge samenhang genomen worden ('parallel geschakeld'). Daarbij wordt van alle besluiten eerst een ontwerp-versie ter inzage gelegd waarop inspraak mogelijk is. Dat maakt de besluitvorming voor belanghebbenden overzichtelijker: er is één moment waarop alle ontwerp-besluiten waarmee de betrokken overheden het project mogelijk willen maken te zien zijn. De inspraak op de verschillende besluiten blijft dus bestaan maar de inspraakmomenten worden meer gebundeld dan bij een gewone procedure. Na de inspraakronde worden de besluiten tegelijkertijd bekendgemaakt. Als een belanghebbende het niet eens is met een of meer van de besluiten kan hij direct in beroep bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State. Er is dus geen bezwaarfase of een beroepsfase bij de rechtbank. De inhoudelijke eisen die gelden voor een zorgvuldige planologische besluitvorming, blijven volledig gelden. Dit houdt onder meer in dat alle ruimtelijke belangen die op het project van toepassing zijn moeten worden afgewogen.

Het rijksinpassingsplan

Als de rijkscoördinatieregeling wordt toegepast heet het ruimtelijk besluit een rijksinpassingsplan. Het rijksinpassingsplan komt in de plaats van het bestemmingsplan dat normaal gesproken door de gemeenteraad wordt vastgesteld. In het rijksinpassingsplan wordt de locatie van de gasolieopslag vastgelegd. Net als bij wijziging of vaststelling van een bestemmingsplan is er de mogelijkheid tot inspraak. Een rijksinpassingsplan bestaat uit een aantal onderdelen, zoals:

- een kaart waarop de exacte locatie wordt aangegeven (de verbeelding).
- regels en (kwaliteits-)eisen voor het project.
- een toelichting over hoe het plan wordt uitgevoerd, wat de gevolgen van het project zijn voor bijvoorbeeld water, milieu en natuurbeheer, economische en sociale ontwikkelingen en behoud van archeologische en culturele waarden.

Een rijksinpassingsplan heeft eenzelfde mate van binding en gedetailleerdheid als een bestemmingsplan. Het heeft ook hetzelfde ruime afwegingskader waarbij alle ruimtelijk relevante belangen moeten worden afgewogen. Belangrijk wettelijk criterium is dat er sprake moet zijn van een goede ruimtelijke ordening. Het rijksinpassingsplan wordt in dit geval vastgesteld door de Ministers van EZ en VROM gezamenlijk.

Vergunningen, ontheffingen en beroep

Rijk, provincies, gemeenten en andere overheden moeten vergunningen (en ontheffingen) van verschillende aard verlenen voor de inrichting en exploitatie van de gasolieopslag.

De Minister van EZ coördineert en zorgt voor procedurele afstemming van alle besluiten die voor het project nodig zijn. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om bouwvergunningen en milieuvergunningen. De betrokken overheden, zoals de provincie of de gemeente, zijn zelf verantwoordelijk voor het nemen van de besluiten. De Minister van EZ heeft de regie over de procedure. De initiatiefnemer (in dit geval AkzoNobel) brengt samen met de betrokken overheden en EZ in kaart welke vergunningen, ontheffingen e.d. voor het project nodig zijn. De initiatiefnemer vraagt vervolgens alle vergunningen, ontheffingen, etc. aan bij de bevoegde overheden. De minister stelt vervolgens vast binnen welke termijn de verschillende overheden een ontwerp-besluit gereed moeten hebben. De minister zorgt er vervolgens voor dat alle ontwerp-besluiten tegelijk met het ontwerp van het ruimtelijke besluit ter inzage gaan. Deze komen in elk geval gebundeld bij alle betrokken gemeenten ter inzage te liggen. Na de inspraaktermijn wordt beoordeeld of de ontwerpbesluiten naar aanleiding van de inspraak of ambtshalve moeten worden veranderd. Vervolgens worden de definitieve besluiten inclusief het ruimtelijke besluit genomen. Ook de definitieve besluiten worden weer tegelijk bekend gemaakt en ter inzage gelegd. Tegen deze besluiten en het ruimtelijke besluit kan beroep aangetekend worden (direct bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State). Voor de mogelijkheid van beroep worden de besluiten als één besluit aangemerkt.

Verantwoordelijkheden

De inhoudelijke verantwoordelijkheden blijven bij de uitvoeringsmodule in de rijkscoördinatieregeling in beginsel ongewijzigd: De initiatiefnemer (AkzoNobel) blijft verantwoordelijk voor een goede projectvoorbereiding, inclusief het aanvragen van alle benodigde vergunningen en ontheffingen.

De inhoud van de besluiten over vergunningen en ontheffingen, de zogenaamde uitvoeringsbesluiten, blijven in beginsel de verantwoordelijkheid van dezelfde overheden als wanneer het project niet door het rijk gecoördineerd zou worden. Zo besluiten de gemeenten bijvoorbeeld zelf over de aangevraagde bouwvergunningen. De projectminister (hier EZ) bepaalt echter in overleg met de betrokken overheden, de termijnen waarbinnen de (ontwerp-)besluiten genomen moeten worden en hij verzorgt de terinzagelegging. De Minister van EZ als projectminister kan samen met een andere minister die het aangaat zelf een beslissing op een aanvraag nemen als het bevoegde bestuursorgaan niet tijdig beslist of een beslissing neemt die naar het oordeel van deze ministers veranderd moet worden. Ook kunnen de ministers vooraf al bepalen dat zij zelf een aantal besluiten nemen in plaats van het orgaan dat normaal gezien bevoegd is. Dit laatste is voor dit project niet gebeurd.

Bijlage 3

Beleid Ecologische Hoofdstructuur

Sinds 1990 vormt de bescherming en ontwikkeling van de nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS) de ruimtelijke ruggegraat van het natuurbeleid. De globaal begrensde Ecologische Hoofdstructuur is in 1995 planologisch verankerd in het Structuurschema Groene Ruimte. In 2006 is het beleid overgenomen in de Nota Ruimte.¹¹ Met de inwerkingtreding van de Nota Ruimte is het Structuurschema Groene Ruimte vervallen.

De overheid beschrijft haar aanpak om de achteruitgang in oppervlakte en kwaliteit van de Nederlandse natuur tegen te gaan. De overheid heeft hiervoor kerngebieden en ecologische verbindingzones aangewezen: de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor de verdere uitwerking van instrumenten en begrippen die in de Nota Ruimte genoemd worden, is in 2007 het beleidskader Spelregels EHS¹² opgesteld door het Rijk en provincies. Deze Spelregels dienen doorvertaald te worden in de provinciale beleidskaders.

De EHS beoogt het realiseren van een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Voor de begrensde EHS (netto EHS) geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden en een 'nee, tenzij'-regime. Het ruimtelijke beleid is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de medebelangen die in het gebied aanwezig zijn. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

Het beleidskader 'Spelregels EHS' zegt over de bovengenoemde wezenlijke kenmerken en waarden het volgende: "Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken, zullen de te beschermen en te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied moeten worden gespecificeerd. De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde".

"Feitelijk gaat het om de actuele én potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied zoals opgenomen in de voorlopige Landelijke Natuurdoelenkaart die is opgenomen in het tweede Meerjarenprogramma Vitaal Platteland, en de nadere uitwerkingen daarvan zoals provinciale natuurdoeltypenkaarten en concrete uitwerkingsplannen." (Spelregels EHS, paragraaf 2.5, p. 11).

In de Spelregels zijn twee uitzonderingen opgenomen waarbij een individuele ingreep of een combinatie van projecten, ondanks een significant negatief effect op de waarden en kenmerken van de EHS, toch aanvaardbaar kan zijn. Het betreft de 'herbegrenzing EHS om andere dan ecologische redenen' en 'EHS-saldobenadering', bij gevallen waarbij significante negatieve effecten plaatsvinden door de uitvoer van een combinatie van plannen, projecten en handelingen. In het beleidskader Spelregels EHS wordt dit nader toegelicht. Bij eventuele significante effecten is het compensatiebeginsel van toepassing.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is als volgt doorvertaald in het provinciale ruimtelijke beleid: "Het beleid is gericht op 'behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden' van de EHS waarbij tevens rekening gehouden wordt met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. De kernkwaliteiten binnen de EHS zijn natuurkwaliteit, landschappelijke kwaliteiten en beleving van rust. Dat betekent dat er geen ruimte is voor ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstelling van de EHS, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang waar niet op een andere manier aan kan worden voldaan (Omgevingsvisie Overijssel 2009, paragraaf 4.3.1, p. 95).

11 Ministeries VROM, EZ, LNV en VenW, Nota Ruimte, Ruimte voor ontwikkeling, 2006 (verder: Nota Ruimte).

12 Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS, een gezamenlijke uitwerking van rijk en Provincies, te raadplegen op www.minInv.nl (verder: Spelregels EHS).